

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
d.d. 24 november 2022

0. Opening

De voorzitter: Goedemorgen VV-leden. Ik heb begrepen dat de klok het laat afweten, maar op mijnfoon zie ik wel dat het negen uur is. Ik zou graag met deze vergadering willen beginnen. Ik wil ook alle toevoorders van harte welkom heten bij deze vergadering. Het is ook heel mooi te zien dat de hele Verenigde Vergadering compleet is. Geen afmeldingen. Dat is in mijn ogen heel mooi, want deze vergadering, waarin de begroting centraal staat, is toch voor mijzelf wel het hoogtepunt van het jaar. Waterschappen zijn in diverse opzichten bijzonder. Ze zijn een functionele democratie. Ze verenigen zowel beleidsontwikkeling als uitvoering en mogen heffingen opleggen om dit alles te financieren. De begrotingsbehandeling is het uitgelezen moment om aan onze inwoners uit te leggen welke doelen worden gesteld en hoe op hoofdlijnen deze doelen moeten worden gerealiseerd en welke heffingen daarvoor nodig zijn. Niet voor niets houdt u vandaag ook algemene beschouwingen op maatschappelijke ontwikkelingen die Delfland raken en de plannen die Delfland heeft. We hebben tijdens de commissievergadering natuurlijk al uitvoerig stilgestaan bij de begroting. Daarbij is gebleken dat zeker u graag verder wilt spreken over de kwijtschelding. We hebben afgesproken dat de algemene beschouwingen de eerste termijn vormen van de begrotingsbehandeling en dat u uw bijdrage voor de algemene beschouwing zou beperken tot vijf minuten. Verder wilde ik u melden dat de heer Hofman mij gezegd heeft dat hij om twaalf uur de vergadering zou moeten verlaten. Bij deze nemen we daar kennis van. Daarna is de vergadering geopend.

1. Vaststelling agenda

De voorzitter: Wilde ik doorgaan naar agendapunt 1. Dat is het vaststellen van de agenda. U heeft gezien dat, ik zie al een aantal handen de lucht ingaan, een aantal leden van de fracties PvdA, Natuur, ChristenUnie-SGP, Partij voor de Dieren en Water Natuurlijk een initiatiefvoorstel hebben ingediend. Het is aan de Verenigde Vergadering om natuurlijk te beslissen of zij dit willen bespreken nu. Zo ja, op welke manier. Ik zou u willen voorstellen dat als het besproken wordt, dat het geïntegreerd wordt met de behandeling van de begroting, omdat, zoals ik al eerder zei, de kwijtschelding juist een van de besprekpunten was bij de behandeling van de begroting in de commissie. Verder wil ik u erop wijzen dat er een klein foutje stond in het initiatiefvoorstel, namelijk daar stond geschreven dat Marcel Vissers ook dit initiatiefvoorstel ondersteunt. Dat is niet het geval. Er is een gecorrigeerde versie met alleen deze wijziging. Als het goed is staat hij ook in iBabs, maar dan moet u wel weer even iBabs verversen. Even kijken, heb ik nog verder ... Wellicht ten overvloede, de peilbesluiten staan ook op de agenda, als hamerstuk. Dat is als hamerstuk opgenomen, omdat, zoals afgesproken in de commissie, één peilbesluit, waar veel discussie over was, uit het besluit verwijderd is. Volgens mij heeft mevrouw Koop u daarvan ook in kennis gesteld. Maar wellicht in overvloede nog een keer. Dan wil ik nu ... Ik zie al de heer Van den Berg die het woord wil hebben over de agenda.

De heer Van den Berg: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie wil graag toch nog een opmerking plaatsen bij stuk A02, het hamerstuk over de peilbesluiten.

De voorzitter: Mijn vraag is, is dat een opmerking die u wil maken in de vorm van een stemverklaring?

De heer Van den Berg: Een aanbeveling om te komen tot een goede oplossing voor het peilbesluit wat nu door het college teruggenomen is.

De voorzitter: Mijn punt is even, volgens mij hebben we gezegd dat het niet een bespreekstuk wordt, al die peilbesluiten. Als u nog de portefeuillehouder iets wil meegeven voor de afhandeling van dat ene peilbesluit wat nu niet op de agenda staat, dan zijn er natuurlijk allerlei manieren om dat te doen. Maar dat peilbesluit wordt vandaag niet besproken. Ik begin even aan mijn linkerkant. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk, met name mevrouw Wijbenga, wil graag een stemverklaring bij de peilbesluiten.

De voorzitter: Dan ga ik door naar de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ook onze fractie wil een stemverklaring afleggen bij de peilbesluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Wij hebben in concept een amendement bij ons voor agendapunt H.01. Mijn vraag is of we die dan kunnen toevoegen aan de bespreking met de begroting. Dat we hem op dat moment een keer af kunnen doen.

De voorzitter: Dan maken we van H.01 een bespreekstuk, zodat u wellicht de gelegenheid heeft om een amendement in te dienen?

De heer Oostvogels: Ja. Het zou fijn zijn als het gewoon als een agendapunt bij de begroting behandeld wordt. Dat we het gewoon een keer mee kunnen nemen. Dank.

De voorzitter: Dat zullen we doen. Ik maak even zo de rij af.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik heb hier een vraag over.

De voorzitter: U heeft een korte vraag. Interruptie, mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Wij hadden ook een concept amendement meegestuurd over de zuiveringsheffing, B.03. De vraag is of dat dan ook bij de begroting behandeld zou moeten worden. Eerder was er juist voor gekozen om dat niet te doen. Zoals u nu voor de heer Oostvogels zegt, laten we het samentrekken, dan zou dat misschien ook moeten gelden voor het amendement wat wij in concept hadden rondgestuurd.

De voorzitter: Laat ik het zo zeggen, de besluiten die genomen gaan worden in het kader van de begroting en wellicht het initiatiefvoorstel, die hebben natuurlijk een doorwerking in deze twee verordeningen. Als ik terugga naar de commissie, dan denk ik dat, afgezien van hoe we omgaan met kwijtschelding, is er geen behoefte, volgens mij, bij de VV om te bespreken inhoudelijk over alle andere artikelen in deze verordeningen. Het zou kunnen zijn dat het een effect heeft op een paragraaf die betrekking heeft op de kwijtschelding en natuurlijk over het feitelijke tarief. Maar eigenlijk volgt dat uit de begrotingsbespreking. We kunnen, ik kijk ook even naar mijn portefeuillehouder, dat integreren.

De heer Ouwendijk: Ik denk dat er geen bezwaar bestaat tegen een gezamenlijke behandeling. Het is een gespreksrichting. Op basis daarvan kunnen de VV-leden hun mening bepalen.

De voorzitter: Dank je wel. Mevrouw Zandstra, gaan we dat zo doen. Dan was ik ... Mevrouw Dijkshoorn, dan kom ik ... Ik ga zo het rondje af. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Ik zou graag een hele korte vraag willen stellen bij het audioscript commissie BFO van 8 november, tenzij er bij de mededelingen al een opmerking of iets van wordt verteld. Dat wacht ik even af.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: We hebben met een aantal fracties een motie vreemd aan de orde over de afvalwaterzuivering.

De voorzitter: Dank u wel. Die motie is ontvangen en die zullen we agenderen inderdaad aan het einde, als we de hamerstukken afgehandeld hebben. Even kijken, dan de heer Simon.

De heer Simon: Nog eventjes over het punt van de begroting. We hebben natuurlijk nu alles aan elkaar geknopt met de begroting. We hebben natuurlijk een eerste termijn, dat zijn de algemene beschouwingen. Nu hebben we een initiatiefvoorstel en een amendement. In hoeveel termijnen gaan we dat nu behandelen? Of is dat gewoon iets wat de hoogheerraad ook zei, dan zien we als een organisch proces?

De voorzitter: We houden vast aan twee termijnen. De intentie is om het in twee termijnen te doen. Even kijken, ik ga even ... Volgens mij hebben we dan alle opmerkingen gehad. Dan is hiermee de agenda vastgesteld.

2. Lijst van besluiten en toezeggingen VV 29 september 2022

De voorzitter: Dan ga we naar, even kijken, ik pak even de agenda erbij, de lijst van besluiten en toezeggingen. Zijn er opmerkingen over de lijst van besluiten en toezeggingen? Ik kijk. Eenmaal, andermaal. Dat zie ik niet.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan hebben het audiotranscript. Ik stel voor ... Bij mijn weten zijn er geen mededelingen. Ik wil mevrouw Dijkshoorn dan graag het woord geven om een opmerking te maken over het audiotranscript.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. In de commissie hebben we uitgebreid gesproken over de procedure en onder andere met de provincie wat betreft geborgde zetels. Maar ook hebben wij u gevraagd of u nog een keer naar de Unie zou willen gaan. Ik zal het even gewoon citeren, want dan ontstaat er ook geen misverstand over. "Ik heb er geen enkel probleem mee om nog een keer bij de Unie te zeggen dat er duidelijkheid over komt en dat ze kijken wat binnen hun mogelijkheden valt om die duidelijkheid te krijgen." Nu is graag mijn vraag, wat heeft u bij de Unie besproken? Want dat is volgens mij vorige week geweest. Kunnen we daar wat van verwachten?

De voorzitter: We hebben het over het audiotranscript van de vorige VV-vergadering, maar ik begrijp nu dat het gaat over het audiotranscript van de commissie. U houdt nog even het antwoord tegoed, als we bij agendapunt 5 komen. Daar komen we, denk ik, heel snel, want er zijn geen mededelingen, tenminste vanuit het college. Zijn er mededelingen vanuit VV-leden? De heer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, ik had me vergist wat betreft de rondvraag. Die is er niet. Ik doe het nu als mededeling. Een vooraankondiging dat wij schriftelijke vragen in voorbereiding hebben over de methaanbronnen. Er zijn vroeger veel methaanbronnen geslagen in het landelijk gebied. Zeker nu met de

richtlijn die aangescherpt is, willen wij toch extra aandacht voor vragen. Met de energiecrisis zal men die putten misschien weer aanspreken voor gasvoorziening. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

4. Insprekers

De voorzitter: Dan zijn er geen insprekers aangemeld.

5. Vragenronde

De voorzitter: Er zijn ook geen vragen aangemeld voor het vragenrondje.

6. Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dan kom ik nu bij stukken ter kennisname. Dat is het audiotranscript. Heel kort, want de toezeggingen die in BFO gedaan zijn, moeten eigenlijk besproken worden in BFO. Maar ik zal u in ieder geval zeggen dat er waren drie toezeggingen. Eén had betrekking op het sturen van een brief aan Provinciale Staten. Dat is gebeurd door het DB, met afschrift aan Gedeputeerde Staten. Als het goed is, heeft u ook een kopie van die brief ontvangen. In de tweede plaats heb ik zelf ook contact nog gehad met de voorzitter van de Unie. De Unie is heel regelmatig in contact met het ministerie et cetera, ook over de tijdlijn. Men heeft er diverse malen op gewezen, de krapte. Uiteindelijk is het ook zo dat op een bepaald moment het proces niet meer in handen is van de Unie, maar ligt echt in de politiek en in dit geval in de Eerste Kamer. Wat ik in ieder geval begrepen heb, dat was voor de ontwikkeling van deze week, dat besluitvorming nog steeds mogelijk zou zijn met invoering per 1 januari. Gelet op het feit dat besluitvorming toch weer is uitgesteld, weet ik even nu niet of dit consequenties gaat hebben met de uitvoering. Verder zullen het andere onderwerp, wat meer gaat over Code Interbestuurlijke Verhoudingen ... Daar is een opmerking door collega Ouwendijk over gemaakt in de CBCF. Maar wij zullen, omdat het toch ook specifiek gaat met de relatie met provincie Zuid-Holland, dit ook aan de orde stellen vanuit de VZHW. Zijn er nog andere opmerkingen over audiotranscripten? Nee?

B Besprekstukken

De voorzitter: Dan gaan wij nu door naar de besprekstukken.

B.01 Initiatiefvoorstel PvdA, Natuur, CU/SGP, PvdD, WN: Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023

De voorzitter: Zoals gezegd willen we het initiatiefvoorstel, de behandeling daarvan integreren met de behandeling van de begroting.

B.02 Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2027

De voorzitter: Wat ik zou willen voorstellen, dat ik eerst de heer Ouwendijk nog de gelegenheid geef om een paar introducerende opmerkingen te maken over de begroting. Dat als we dan beginnen met de behandeling van de begroting in eerste termijn, dat ik in eerste instantie het woord geef aan mevrouw Zandstra, als een van de initiatiefnemers van het initiatiefvoorstel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het is wat vreemd om wat inleidend te spreken over de Programmabegroting op het moment dat fracties nog hun algemene politieke beschouwingen erover af moeten geven. Over de totstandkoming van de begroting hebben we natuurlijk in de commissie uitgebreid gesproken. Ik heb namens het dagelijks bestuur kunnen constateren dat er over het algemeen instemming bestaat met hetgeen in de begroting is opgenomen. Ik heb ook de waardering die in de commissie is uitgesproken overgebracht naar de ambtelijke organisatie. Ik denk dat ik dit even als inleiding beschouw, mijnheer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Ouwendijk. Dan stel ik voor dat we nu beginnen met de eerste termijn. Na de eerste termijn van de algemene beschouwingen stel ik voor om even te schorsen, zodat ook het college zich even kan beraden voor een reactie op alles wat gezegd is bij de algemene beschouwingen. Ik geef nu het woord aan mevrouw Zandstra. Als u van het kathedr gebruik wil maken, staat u dat vrij.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, collega's, het zijn voor mensen en bedrijven onzekere tijden. Een oorlog in Europa, stijgende prijzen en het is lastig om voldoende personeel te vinden. Het is voor veel mensen hard werken, om de eindjes aan elkaar te knopen. Dat geldt zeker niet alleen voor mensen met een minimuminkomen. Gelukkig hoeven mensen in Delfland zich op dit moment geen zorgen te maken over water. Iedereen heeft droge voeten. We kunnen al ons afvalwater zuiveren. De duinen en dijken beschermen ons tegen de zee. Op korte termijn hebben we het goed voor elkaar, zo lijkt het. Want het is hard werken voor Delfland om dit allemaal voor elkaar te krijgen. Dat vraagt iets van de organisatie, maar het vraagt ook iets van onze inwoners en bedrijven. Volgend jaar zullen zowel onze kosten als de waterschapslasten aanzienlijk stijgen. Dat is voor niemand leuk, maar op dit moment wel onvermijdelijk. Daarom willen wij, als Partij van de Arbeid, samen met de fracties van Natuurterreinen, Partij voor de Dieren, ChristenUnie-SGP en Water Natuurlijk, de meest kwetsbaren ontzien. Volgens het NIBUD komen verschillende huishoudtypes met een minimuminkomen elke maand tekort. Wij vinden het onrechtvaardig om van die mensen een energietoeslag te vragen, ook al is het tijdelijk. Daarom hebben wij eerder deze week een initiatiefvoorstel ingediend om de kwijtschelding voor de zuiveringsheffing budgetneutraal weer in te voeren. Wij hopen natuurlijk van harte dat vandaag blijkt dat nog meer partijen dat steunen. Voorzitter, bij dat initiatiefvoorstel hoort ook een amendement op de zuiveringsheffing, wat ik bij deze graag wil indienen. Dat amendement verandert het tarief per vervuilingseenheid naar 107,63 euro. Voorzitter, voor de komende jaren wacht ons grote uitdagingen. De waterkwaliteit moet beter. Niet alleen om aan de Kaderrichtlijn Water te voldoen, maar ook omdat we zelf vinden dat de waterkwaliteit beter moet. Ons water moet schoon genoeg zijn voor flora en fauna om in te leven en voor mensen om in te zwemmen. Mogelijk moeten we hier volgend jaar meer op investeren, bijvoorbeeld door meer te meten en meer te handhaven. De zeespiegel gaat stijgen. Daar moeten we nu op anticiperen. Wat ons betreft betekent dat dat we niet alleen moeten kijken, kunnen we het passend maken binnen de regels, maar ook, vindt men dit over vijftig jaar ook nog een goed idee? We hebben de verantwoordelijkheid om ook aan toekomstige generaties te denken. Concreet betekent dat voor ons, geef geen vergunning af voor het maken van een tunnel in de zeekering. Ons klimaat wordt grilliger. Er zal vaker sprake zijn van droogte. De regenbuien zullen heftiger worden. Onlangs zorgde zo'n bui in Delft voor grote overlast. Het lijkt erop dat we niet goed op deze specifieke situatie waren voorbereid. Gelukkig kunnen we daarvan leren. Bij de volgende bui houdt hopelijk iedereen in Delft droge voeten. We staan voor een grote verandering bij het vervangen van De Groote Lucht. Niet alleen om tot overeenstemming te komen met de gemeente Vlaarding en een state of the art afvalwaterzuivering te ontwerpen en te bouwen, maar ook over de keuze hoe we dat gaan betalen. De Partij van de Arbeid is daarbij geen voorstander van het aangaan van een nieuwe PPS. Maar, voorzitter en collega's, in Delfland en bij andere waterschappen zijn we inventief. We leren steeds weer bij, over de grote en de wat kleinere uitdagingen. Zo hopen we dat het STOA

daadwerkelijk onderzoek gaat doen naar fauna-uitrijplaatsen en hoe die de biodiversiteit kunnen verbeteren. De Partij van de Arbeid heeft er vertrouwen in dat we de uitdagingen die op ons afkomen in goede banen zullen leiden, maar dan moeten we wel stelling nemen. We hebben een watervisie nodig met concrete beleidsdoelstellingen. We hebben een proactieve rol van het waterschap nodig bij gebiedsontwikkeling. Niet alleen meepraten over de vraag hoe we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, maar ook over de vraag waar? Als we water en bodem sturend willen maken, zullen we als waterschap ook vaker nee moeten verkopen. Nee tegen bouwen in de duinen, nee tegen bouwen in diepe polders. We moeten er met behulp van landelijke regelgeving voor zorgen dat we anders gaan bouwen. Natuurinclusief met voldoende waterberging en met minder afvalwater. Wat ons betreft heeft Delfland een brede maatschappelijke doelstelling en dragen we dan ook actief bij aan de energietransitie, recreatie en andere maatschappelijke opgaven. Voorzitter, we komen aan het eind van een bestuursperiode. We hebben goed samengewerkt binnen ons Bestuursakkoord, al lopen we nu even vast op de tarieven. We kunnen ook niet alles voorzien natuurlijk. Corona maakte ons werk deze periode lastig. We zijn blij dat we hier vandaag bij elkaar zitten, de voorzitter zei het al, met zijn allen in plaats van achter een scherm. We zijn blij dat we ons gebied weer in kunnen trekken om mensen te ontmoeten. Als PvdA hebben we de ambitie om meer externe sprekers in onze vergaderingen uit te nodigen en het aantal besloten informatieve vergaderingen te beperken. Openbaarheid van bestuur is wat ons betreft een belangrijke drijver van onze democratie. Hopelijk kunnen we ook hier met elkaar stappen zetten. Voorzitter, er is werk aan de winkel. Delfland staat daarvoor met deze begroting in de startblokken. Wij kunnen daar dan ook mee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Dan geef ik nu het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. 50PLUS heeft waardering voor het feit dat de collega's trachten bij de minima financiële verlichting aan te brengen. Dat is in deze tijd met erg dure energie en dure boodschappen beslist nodig. Echter voor het voorstel krijgt men van 50PLUS de handen niet op elkaar, omdat wij betwijfelen of dit de beste oplossing is. Thans is kwijtschelding van de zuiveringsheffing niet mogelijk. Wel kan men, als men niet meer verdiend dan honderd procent van het bijstandsniveau, kwijtschelding krijgen van de watersysteemheffing. De mensen die op basis hiervan kwijtschelding krijgen, zitten op een zodanig inkomen dat zuiveringsheffing via beslaglegging niet mogelijk is en derhalve de vordering wordt afgeschreven, omdat hij oninbaar is. Is het eenmaal gebeurd, na onderzoek van het Inlichtingenbureau van de RBG, dan krijgt men de volgende jaren ook geen aanslag opgelegd. Zie de website van de RBG en de Leidraad Invordering 2016, ook van de RBG. De vaststelling van wat wel en niet tot het inkomen en vermogen behoort, op grond waarvan de betalingscapaciteit wordt vastgesteld, is onder andere vastgelegd in hoofdstuk 2, afdeling 1, artikel 14 van de Uitvoeringsregeling Invordering 1990. Dat is dwingend recht, waarvan niet kan worden afgeweken. Dat betekent dat herinvoering van de mogelijkheid tot kwijtschelding feitelijk niet leidt tot verandering in de betalingscapaciteit van minima, doch dat het voorstel tot verhoging van het tarief ...

De voorzitter: De heer Fekkes, mevrouw Zandstra heeft een interruptie.

De heer Fekkes: Sorry.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik ben in de veronderstelling dat ik wel gewoon een vraag kan stellen, ook in de eerste termijn, of wilt u dat in de tweede termijn?

De voorzitter: Volgens mij, lijkt mij het beste om ... Mijn voorkeur zou hebben om gewoon de algemene beschouwingen te doen zonder interrupties. Dat u uw vragen even spaart voor de tweede termijn.

De heer Fekkes: Ik was gebleven bij dat het dwingend recht is, die regeling. Dat betekent dat de herinvoering van de mogelijkheid tot kwijtschelding feitelijk niet leidt tot verandering van de betalingscapaciteit van minima, doch dat het voorstel tot verhoging van het tarief bedoelt zou zijn, de aanslag, met 8,71 euro, uitsluitend ten laste komt van de personen die meer dan het minimuminkomen hebben, hetgeen voor de mensen die er net boven zitten een extra probleem geeft. Dan heb ik nog een juridische opmerking over het conceptbesluit. Het artikel in het besluit waar de kinderopvang wordt opgevoerd, is in strijd met de Uitvoeringsregeling 1990. In artikel 15 van die Uitvoeringsregeling staat limitatief opgesomd welke aftrekposten je mag opvoeren ter vaststelling van het inkomen. Dat is ook dwingend recht en daar kun je niet van afwijken. Tot zover mijn opmerkingen over het initiatiefvoorstel. Ten aanzien van de begroting, in de commissie hebben we, 50PLUS, grote waardering geuit over de opstelling. We hebben al gezegd, het Luctor et Emergo en het college is daar goed uitgekomen. Alhoewel wij natuurlijk ook liever hadden gehad dat je geen verhoging zou moeten toepassen. Maar die verhoging is evenwichtig tot stand gekomen, met een kleine verhoging. Gebruik gemaakt van de reserves. Er zijn ook bezuinigingen aangebracht. Voor ons is er geen enkele aanleiding om af te wijken van deze begroting. We gaan er ook mee akkoord, met nogmaals dank voor de opstellers en waardering voor die mensen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fekkes. Geef ik nu graag het woord aan, ik neem aan, de heer Van Kretschmar?

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook ik zal de volgorde hanteren om eerst even in te gaan op het voorstel, zoals net is toegelicht en daarna onze algemene beschouwing te geven. Wij begrijpen, laten we zeggen, de drijfveren van de indieners, maar we hebben daar toch in ieder geval al een paar vragen bij. Dat is heel concreet aan mevrouw Zandstra. Bij de aanleiding, in het voorstel, puntje 2, daar staat dat de initiatiefnemers willen de kwijtschelding voor 2023 voor de zuiveringsheffing invoeren. De vraag daarbij is, wordt daarmee bedoeld voor 2023 en daarna, of is het een voorstel wat alleen 2023 betreft? Dat was even gewoon een concrete vraag. Dan zie ik onder de kernboodschap, bij punt 6, Delfland heeft zich ten doel gesteld in het midden van de maatschappij te staan en geen lasten op anderen te willen afwentelen. Daar heb ik ook even een vraag bij, wat daar precies mee bedoeld wordt. Ik kan dat niet helemaal goed duiden. Als laatste, puntje 10 in datzelfde stukje, daar staat, niet alle partijen binnen Delfland hebben hetzelfde principiële standpunt inzake kwijtschelding. Dat zijn even drie concrete vragen over het voorstel. Dan zal ik ook even onze reactie geven. Wij pakken toch elke keer weer het Bestuursakkoord erbij. Dan lees ik dat we daar geen onderscheid hebben gemaakt in verschillende groeperingen. Oftewel vrij vertaald, we hebben alle ingezetenen gelijkblijvende lasten beloofd. Dat gaat nu niet meer geheel op. Daar wijken we van af. Maar dan is de vraag, moet je dan daarin gaan differentiëren? Er is een grote groep die net boven dat bestaansminimum zit. Die vallen buiten allerlei andere regelingen, ook van gemeente en Rijk. Door deze voorgestelde verhoging, want dat is het dan, van de zuiveringsheffing voor deze groep, die worden dan nog eens een keer extra zwaar belast, want die gaan in plaats van 15 euro omhoog naar 23,71, dat maal het aantal vervuilingseenheden. Vervolgens vinden wij dat de RBG in de achterliggende periode, na afschaffing van de kwijtschelding, bewezen heeft heel verantwoordelijk om te gaan met mensen die de waterschapslasten echt niet kunnen betalen. Wij vinden dat dat op zich op een hele zorgvuldige manier gebeurt. Dat is wel belangrijk, om dat ook even mee te nemen in de afwegingen. Verder treft de overheid diverse maatregelen om allerlei mensen te compenseren voor gestegen energielasten. Dat geldt dan wel niet zozeer voor de zuivering, maar wel voor allerlei andere energiegebruiken. Daar wordt natuurlijk al het nodige aan gedaan. Als laatste punt in deze beschouwing over dit voorstel, is dat wij vinden dat we dat destijds hebben afgeschaft, die kwijtschelding, met de reden dat wij binnen het waterschap niet aan inkomenspolitiek willen doen. Dat argument geldt voor onze fractie eigenlijk nog steeds. Dat is een wat betreft het voorstel.

Dan gaan we naar de algemene beschouwingen. Ook wij zijn bijzonder content dat ondanks de uitdagende omstandigheden toch sprake is van een sluitende begroting, waarbij we ook met name alle doelen en opgaven, onverminderd daar de aandacht voor hebben. Wij spreken ook onze waardering uit dat dat allemaal op deze manier toch uiteindelijk tot stand is gekomen. Afspraken uit het Bestuursakkoord worden ingevuld. De extreem gestegen energiekosten zijn vertaald in een separate opslag. Dat is ook heel transparant, vinden wij. Het is belangrijk dat we met name dat aspect ook heel duidelijk in onze communicatie meenemen richting de belastingbetaler. Dat dat ook echt helder is dat dit komt door extreme omstandigheden, die natuurlijk nooit te voorzien waren geweest. Wij zien ook dat de motie waar wij, laten we zeggen, de initiatiefnemer van waren met onze fractie, dat die de nodige aandacht krijgt in de begroting. Er wordt op vele plaatsen gesproken over een duurzaam financieel evenwicht op de langere termijn. Er is aandacht voor efficiëntie in de bedrijfsvoering, wat ook heel belangrijk is. Daar worden ook een aantal voorbeelden genoemd. Er wordt ook gezegd dat dat niet alleen gaat om een jaarlijks sluitende begroting, maar ook om een duurzame balans tussen opgave, kosten, opbrengsten en de schuldpositie. Ook het overzicht van de leningen wat aan de begroting is toegevoegd vinden wij daarin zeer illustratief. Ook de aandacht voor informatiebeveiliging, het is natuurlijk ook een onderwerp wat ons enorm heeft beziggehouden, maar we zien nu ook dat het wordt echt opgepakt, het wordt geborgd in de organisatie. Er worden allerlei acties benoemd. Eén daarvan wil ik noemen, dat er een extra security officer wordt aangesteld om het lijnmanagement te ondersteunen. Dat geeft ons echt vertrouwen dat dat ook goed wordt opgepakt. Maar er zijn natuurlijk ook altijd wat zorgpuntjes. Die wilde ik toch ook even noemen. U raadt het al, we beginnen eerst over de KPI's. De KPI's blijft onze zorg. We weten dat er met alle middelen aan gewerkt wordt, maar we zijn toch eigenlijk wel teleurgesteld in hoe dat nu, dat mag ik zeggen na acht jaar bijna, erbij ligt. We hebben KPI's die meerjarig een vlak verloop vertonen wat betreft de streefwaarde. Dan kun je je afvragen, hoe zinvol is dat? Komt dat omdat er een gebrek aan ambitie is? Of moeten we misschien op zoek naar andere KPI's, die beter aansluiten bij de doelen die we willen bereiken en dat daarmee ook zichtbaar maken? Hierbij een oproep aan het college, ik heb het al vaker gedaan en mijn collega de heer Verhage ook, om daar toch nog eens een keer naar te kijken en misschien wel een evaluatie te starten, wellicht in de volgende bestuursperiode, om toch te kijken of we dat niet op een hoger plan kunnen brengen. Dan de kentallen van Delfland. Het is echt onthutsend als ik zie de antwoorden op de vragen die we daar gesteld hebben en de getallen die we daar krijgen uit de organisatie die elkaar tegenspreken. Eerder is er bij de RBG het getal 43.000 afgegeven voor bedrijven. Het staat inmiddels op 27.000. Ik kan me niet voorstellen dat er in driekwart jaar tijd zoveel bedrijven zijn omgevallen. Ook het aantal hectare glastuinbouw op 900, uit mijn hoofd, terwijl je op elke website kan lezen dat het 3.000 is, daar vraag ik me echt af, hebben wij als Delfland geen beeld van, laten we zeggen, onze achterban en onze belastingbetaler? Zo moeilijk kan het toch niet zijn om die getallen, dan ook op een zekere redelijke termijn, om dat gewoon op te brengen. Goed, dan als laatste, transitie landelijk gebied. Daar staat ook een interessante opmerking in de begroting, waarbij er eigenlijk gezegd wordt van, we krijgen toenemende bestuurlijke aandacht vanuit Rijk en provincie. Dan is bij mij en bij ons de vraag of we nu daar ook goed gepositioneerd zijn? Dan zeker in het kader van de interbestuurlijke verhoudingen, zoals die thans door provincie en Rijk zich openbaren, zal Delfland zich moeten afvragen of hier niet iets extra's moet gebeuren. Ik hecht er ook aan om bij een laatste begroting van de bestuursperiode met name te wijzen op het constructieve klimaat, zoals we hier samen hebben gewerkt. Bestuursmodel met de gedragscode, die we met zijn allen hebben onderschreven, heeft kennelijk goed gewerkt. Die heeft ook de condities voor dat constructieve klimaat geschapen. Er is de afgelopen jaren veel bereikt en er is natuurlijk ook nog veel te doen. Ik spreek hierbij de hoop uit dat ook na de verkiezingen van 2023 voor degenen onder u die deel uit maken van de nieuwe VV dat dat op eenzelfde manier kan worden voortgezet. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk is ook blij met deze begroting en vindt het knap hoe hij is opgesteld in deze onzekere tijden. Ik wil me aansluiten bij de Bedrijven om iedereen echt te bedanken voor de prettige samenwerking in deze bestuursperiode. We hebben daar wel hard aan gewerkt, maar het heeft opgeleverd wat het moest opleveren. Verder, Water Natuurlijk verbindt blauw met groen, met als doel om een leefomgeving te creëren waar het voor mens, plant en dier goed toeven is.

Mevrouw Dijkshoorn-Van Dijk: Voorzitter, mag ik heel even ... Zou het iets harder mogen of dichterbij in de microfoon? Het is hier niet zo goed te horen.

Mevrouw Jenniskens: Is dit beter? Dan zit ik een beetje krom, maar goed. Of zo? Pakken. Nee, ik ga hem niet pakken. Goed, ik begin bij de begroting en de samenwerking hebben we gehad. Dan ga ik nu over naar waar Water Natuurlijk voor staat. Wij verbinden blauw met groen, met als doel om een leefomgeving te creëren waar het voor mens, plant en dier goed toeven is, zowel nu als in de toekomst. Daarom zet Water Natuurlijk zich vooral in voor het verbeteren van de waterkwaliteit, meer natuur en een optimale biodiversiteit en voor oplossingen voor klimaatverandering. Neem waterkwaliteit. Water Natuurlijk heeft bereikt dat naast de KRW-lichamen ook het overige water, zo'n tachtig procent van ons gebied, onder de loep wordt genomen. Bescherming van het aquatische ecosysteem is daar aan de orde. De ecologische en chemische waterkwaliteit gaat weliswaar vooruit, maar de vooruitgang is niet voldoende en te traag. Aanpak bij de bron is belangrijk, naast handhaving en sancties. De vervuiler betaalt. We moeten alles op alles zetten om de KRW-doelen in alle wateren in 2027 te halen. Dat staat als een paal boven water. De natuur wordt bedreigd door watervervuiling, onttrekking van grondwater, bebouwing en bestrating, versnippering en monoculturen. Dankzij Water Natuurlijk zijn er de afgelopen jaren veel natuurlijke oevers, rietkragen en visbossen bijgekomen in ons gebied. Water Natuurlijk heeft biodiversiteit hoog op de agenda gezet, met als gevolg dat er nu bij alle werkzaamheden van Delfland wordt gekeken naar mogelijkheden om de natuur te versterken of te beschermen, bijvoorbeeld door ecologisch te maaien en ecologisch baggerbeleid. Dat is zeker geen druppel water op een gloeiende plaat. Klimaatverandering. Je voelt het aan het water. Hitte, droogte en overstromingen zijn het gevolg. Dit speelt bijvoorbeeld bij de plannen voor de vele extra woningen in ons gebied. Gemeenten moeten worden gewezen op de gevolgen voor waterveiligheid, waterbeschikbaarheid, natuur en waterkwaliteit, zodat zij de plannen kunnen veranderen. Verharding compenseren en op laaggelegen gebieden niet gaan bouwen. Ondanks de teleurstellende uitkomst van de Klimaatop in Sharm-el-Sheikh, blijft de strijd tegen klimaatverandering urgent. Het water staat ons aan de lippen. We willen zoveel mogelijk stoffen en water hergebruiken bij de waterzuivering en zo min mogelijk water naar de zee dragen. Laten we elkaar geen waterrad voor de ogen draaien. Ophouden met spijkers op laag water zoeken. Het hoofd boven water houden en ook door het invoeren van de kwietschelding voor de waterzuivering. Met stoom en kokend water, waterkwaliteit, biodiversiteit en klimaatverandering aanpakken, op weg naar een gezondere leefomgeving en te kunnen leven als een vis in het water. Water is leven.

De voorzitter: Du voor deze poëtische bijdrage. Ik geef het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel. Ik moet constateren dat veel van de voorgaande sprekers al een gedeelte van het maaiwerk voor de voeten van de Categorie Natuur hebben verricht. Ik wil me natuurlijk aansluiten bij de waardering die is geuit over de begroting, zoals die door het college en de organisatie is opgesteld. Ik sluit me echt onverkort aan bij de passage die de heer Kretschmar, Van Kretschmar, ben je dan acht jaar voor bezig. Excuus, de heer Van Kretschmar stelde over het Bestuursakkoord, wat we als partijen bij aanvang van deze periode hebben gesloten. Dat maakt het mogelijk dat we in goede verhoudingen met elkaar vergaderen

en kunnen omgaan en ook inhoudelijk op een goede manier voorstellen tot verbetering van de toekomstbestendigheid van Delfland met elkaar kunnen bespreken. Ik ben van mening dat de begroting een bijdrage levert aan die toekomstbestendigheid. Daarvoor ook dank. Er zijn een aantal punten waar ik toch wel zorgen over heb. Die betreffen niet deze begroting, maar de begrotingen van volgende jaren. Voornaamste punt van zorg is toch de waterkwaliteit in ons gebied waar we voor zitten en die ook achterblijft bij wat we met zijn allen willen en waar ook heel veel inwoners van ons gebied, maar ook van heel Nederland zich zorgen over maken. Ik wijs op een petitie die Natuurmonumenten is gestart, die ondertekend is door 112.000 inwoners van ons gave landje. Een andere zorg die ik heb, is eigenlijk van, hoe we achterblijven bij het realiseren als land, als Nederland, maar ook als waterschap van het tegengaan van klimaatverandering. Daar is een hele grote opgave, die ons veel geld gaat kosten, maar ook heel veel toekomst gaat opleveren. Een dergelijke zorg is ook wel aan de orde gekomen, dat is eigenlijk de reden van dit initiatiefvoorstel, dat de kosten van het waterbeheer niet door iedereen meer zijn op te dragen. Ik vind de foto die op de voorkant van de begroting staat ook zorgvuldig gekozen. We zien iemand die wel een paraplu heeft en redelijk droog aan de overkant komt en ook iemand zonder paraplu en die komt echt zeiknat aan de overkant. Dat is een kwalijke zaak. Volgens mij moeten we ernaar streven als waterschap dat iedereen mee moet kunnen blijven doen in deze samenleving. Tot slot, over de opgaven en de taken van de waterschappen zelf. Vanochtend lees ik in de krant dat het kabinet komt met maatregelen tot het verhogen van de peilen. Ik denk dat dat een maatregel is die waterschappen moeten nemen en waar waterschappen eigenlijk al twintig jaar over hadden kunnen nadenken over de effectiviteit van zo'n maatregel. Het is niet nieuw, want de provincie Zuid-Holland heeft ook al jaren geleden, misschien wel dertig of veertig jaar geleden, de heer Hofman weet dat, een regel moeten instellen om de mate van peilverlaging die waterschappen invoerden om alles maar mogelijk te maken wat er nodig was te beperken. De zogenaamde zestig centimeterregel. Ik vind het eigenlijk jammer dat nu weer een ingreep van het kabinet of andere partijen nodig is om zo'n maatregel aan de waterschappen op te leggen in de komende tijd. Mijn pleidooi voor de waterschappen en een toekomstbestendig bestuur van de waterschappen is om toch veel alerter te zijn op signalen uit de samenleving, om ook zelf die verantwoordelijkheid te nemen. Daar wilde ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik begin ook eerst even met het initiatiefvoorstel van de kwijschelding. Allereerst complimenten aan de indieners voor het indienen van het voorstel. Volgens mij is dat het eerste initiatiefvoorstel deze periode, maar dat weet ik niet helemaal zeker. In ieder geval erg goed dat dit voorstel er ligt. Het CDA vindt dat door de stijgende energielasten en de inflatie dat er inderdaad ... Zien we dat er inderdaad problemen zijn en dat niet iedereen de kosten zou kunnen dragen. Dat is erg jammer, zeker ook omdat de oorzaak van de stijgende energielasten grotendeels ligt buiten ons bereik, met name door de oorlog tussen Oekraïne en de opstelling van Rusland in deze hele zaak. Het CDA vindt het daarom ook een goed voorstel en goed idee om na te denken over de tijdelijke invoering van de kwijschelding wanneer de tarieven stijgen. Lage inkomens moeten niet zwaarder belast worden dan strikt noodzakelijk. Het CDA houdt daarom ook vast aan de kwijschelding voor watersysteemheffing. Ook de rol van de RBG, al eerder genoemd door mijn andere collega's, is daarin belangrijk. Echter, het voorliggende voorstel zullen wij niet steunen. Wij vinden namelijk dat waterzuivering een nutsvoorziening is. We willen hierin ook het adagium hanteren dat de vervuiler betaalt, ook in deze. Bovendien vragen we ons af wat we gaan doen als de komende jaren de energielasten niet meer gaan dalen. Blijven dan de kwijscheldingen ook ... Of het niet hebben van die kwijschelding, blijven we dat dan ook hanteren? Ik ga dan naar mijn algemene beschouwingen. Allereerst wil ik nogmaals dank uitspreken aan de organisatie en ook aan het college voor deze goede begroting. Het is zeker geen makkelijke zaak. Hij ziet er weer prima uit. Wij vinden het wel

jammer dat de foto op de voorkant daar is gekomen, want het kaartje wat in de voorgaande begrotingen stond, dat apprecieerden we ook wel, ondanks dat Oostland er niet altijd even goed op stond. Onze bestuursperiode is bijna afgerond. We hebben in de afgelopen jaren veel meegemaakt en veel bereikt. Ook vanuit het CDA complimenten en vinden we het erg goed dat de waardering of in ieder geval dat de samenwerking tussen de verschillende fracties zo goed tot stand is gekomen. Om in lijn van mevrouw Jenniskens te citeren: “We zullen allemaal een beetje water bij de wijn moeten doen.” We hebben natuurlijk een coronaperiode gehad, waardoor de meeste ambtenaren van het waterschap thuis moesten werken. Nu hebben we de oorlog in de Oekraïne. Het is zeker geen makkelijke periode geweest. Ook zorgde de grote aandacht voor de digitale veiligheid voor meer oplettendheid. Er zijn in de afgelopen jaren veel projecten gerealiseerd. Ik noem onder andere de kadeverbredingen in Schipluiden en langs De Schie. Waterbergingen in het Molenvlietpark en elders. Veel Rainlevelr-bassins en groen gasinstallaties. Er is veel geïnvesteerd in natuurvriendelijke oevers, visbossen en het terugdringen van vervuilingen uit steden en glastuinbouw. Ook de tuinbouw zelf is heel goed bezig geweest. We zien dat veel bedrijven nadenken en echt acties ondernemen om ook de waterkwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Dat is hartstikke goed. Ze willen ook graag meedenken met Delfland. Het is zeker niet zo dat de glastuinbouw onwelwillend tegen het verbeteren van het oppervlaktewater is. Complimenten daarom ook aan de sector die er eensgezind in is geslaagd de collectieve zuivering op de Nieuwe Waterweg te realiseren. Als wij vooruitkijken naar de komende jaren, zijn er ook nog veel uitdagingen. De recente inzichten van IPCC en KNMI geven aanleiding om onze verwachtingen voor de klimaatveranderingen naar boven toe bij te stellen. Ook de uitkomsten van de klimaatconferentie in Egypte geven ons geen aanleiding om achterover te leunen. Eerlijk gezegd was dat voor ons best wel een tegenvaller, dat er niet hardere en niet betere afspraken zijn gemaakt om de anderhalve graad temperatuurstijging te handhaven. Het motto blijft dan ook, als we kijken naar waterberging en de regenbuien die we recent hebben gehad, vasthouden, bergen en afvoeren. We vinden het daarom ook belangrijk om het baggeren te optimaliseren om klimaateffecten beter op te vangen en de waterkwaliteit en de biodiversiteit te verbeteren. Ook op het gebied van de Omgevingswet, betere zuivering, circulair worden van Delfland, droogte en voldoende zoetwater, liggen opgaven. Het CDA houdt zich aan het Bestuursakkoord. Dat geldt voor de tarieven. Helaas moeten we het tarief van de zuiveringsheffing eenmalig verhogen vanwege de enorme stijging van de energieprijzen. Dat heb ik net ook al genoemd waarom we dat willen. Maar als we dat niet doen, komt namelijk de financiële gezondheid van Delfland in gevaar. We willen een betaalbaar waterschap, dat geen schuld naar de toekomstige generaties doorschuift. Dit alles vergt een waterschap wat innovaties is, financiën op orde heeft en de juiste medewerkers in dienst heeft en openstaat voor ideeën van binnen en buiten de organisatie. Delfland kan dit niet alleen, maar moet dit samen doen met andere overheden, ondernemers, kennisinstellingen en inwoners. Samenwerken met ondernemers kan bijvoorbeeld door ondernemers te helpen met het duurzamer maken van hun bedrijven. Bijvoorbeeld door het waterloket voor land- en tuinbouw. Het CDA heeft veel vertrouwen in die samenwerking. Alleen samen kunnen de KRW-doelen gehaald worden en alleen samen kunnen we de nadelige effecten van de klimaatverandering aan. We zitten bijvoorbeeld ook te denken aan een polder als proeftuin om maatregelen waarvan we nog niet zeker weten wat de uitkomsten zijn te testen en te kunnen monitoren. Wij willen een schoon, duurzaam en veilig waterschap. Schoon door samenwerking, maar ook door handhaving. Handhaving ten aanzien van de KRW-doelen en de vaartuigen. Het CDA wil een financieel gezond Delfland, waarbij de tarieven niet verder zullen stijgen in de toekomst. We willen ook dat Delfland haar schuldenlast afbouwt. De voorstellen en de beschrijving, zoals hij in de begroting staat opgenomen, stemmen ons zeer gerust daarin. Maar ook Delfland blijft investeren en ruimte houdt voor onverwachte uitgaven, bijvoorbeeld als het gevolg van calamiteiten. Laten we samen onze schouders eronder zetten voor de komende periode, om de uitdagingen van Delfland aan te kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik wil allereerst ingaan op het initiatiefvoorstel en daarna de algemene beschouwingen aan de orde stellen. Wij stemmen in met het initiatiefvoorstel. Waarom? Indertijd waren wij tegen het schrappen van de kwijtscheldingsregeling. Dat is consistent wat betreft ons verkiezingsprogramma. De algehele indruk op de laagste inkomens is wat ons betreft een zorgpunt. Daarom is het gerechtvaardigd om de kwijtscheldingsregeling wederom in te voeren. Bij ons weten is dit voor het eerst dat er een initiatiefvoorstel wordt gelanceerd. Volgens mij uniek in waterschapsland. Daar wil ik ook de waardering voor uitspreken richting PvdA. Dat wat betreft het initiatiefvoorstel. Wat betreft de begroting, gaan we integraal akkoord. Hetgeen verhandeld is in de commissies stelt ons tot tevredenheid. Daar beperk ik mij toe, wat betreft de begroting. Wat betreft de algemene beschouwingen, heb ik een andere invalshoek gekozen dan de vaktechnische opmerkingen en financieel-economische zaken. Het onderwerp wat ik wil aansnijden is als volgt. Deugdethiek, een wenkend perspectief voor goed bestuur. In deze periode van onzekerheid, onrust, gemis aan vertrouwen is het goed om zich te bezinnen welke omgangsvorm wij in ons bestuurlijk handelen willen naleven. Deugdethiek biedt een uitkomst. Deugdethiek heeft oude papieren en is ontstaan in de klassieke oudheid. Ook de verbinding van deugdethiek met goed bestuur gaat terug tot die periode. De bekendste vaders van de westerse politieke filosofie, Plato en Aristoteles, identificeerden wijsheid, rechtvaardigheid, moed en gematigdheid als centrale deugden voor het goede leven. Diezelfde verbinding tussen deugd en bestuur bestond ook in de Romeinse tijd, zo blijkt uit de geschriften van de Romeinse politicus en filosoof Cicero. Het christendom heeft in Europa vanaf de vroege kerk een belangrijke rol gespeeld in het doorgeven en vernieuwen van deugdethiek. Kerkvaders als Ambrosius en Augustinus en later de middeleeuwse geleerden Thomas van Aquino, bouwden voort op de klassieke denkers. Zij noemden deze deugden de kardinale deugden, wat verwijst naar het woord kardo, dat scharnierpunt of spil betekent. Deze deugden voorzagen de kerkvaders van een christelijke interpretatie en ze voegden nieuwe deugden toe, de zogenaamde theologale deugden van geloof, hoop en liefde. Ook zijn er nog de zachte deugden, nederigheid, dienstbaarheid en gelatenheid. Er bestaat met deze opsomming een sterke overeenkomst met de vruchten van de geest, zoals beschreven in de Bijbel, Galaten 5, vers 22. Ik citeer: "Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing." Het voert nu te ver om deze tien deugden verder uit te diepen, maar het leek mij goed om in de algemene beschouwingen de bezinning op goed bestuur via een levensbeschouwelijke invalshoek centraal te stellen. Bij deugdethiek gaat het om de kern van het handelen. Wat maakt mij een beter mens als ambtenaar, politicus, bestuurder? De tien deugden vormen de sleutel tot een harmonieuze onderlinge gezindheid en herstel van vertrouwen tussen politiek, overheid en samenleving. Moge dit voor Delflands bestuur de toekomst zijn. Aldus.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman, voor uw bijzondere insteek bij de algemene beschouwingen. Ik geef het woord aan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Als we allemaal een inhoudsopgave geven, doe ik natuurlijk netjes mee. Ik zal beginnen met de algemene beschouwingen en dan naadloos overgaan naar onze reactie op het initiatiefvoorstel. Dan de algemene beschouwingen afmaken. Ik zal het netjes aankondigen voor de mensen thuis. Voorzitter, toen ik hier in 2019 begon, moet ik eerlijk bekennen dat ik nooit van het fenomeen Bestuursakkoord had gehoord. Een akkoord dat door alle partijen in een politiek gremium gedragen wordt. Het leek me een mooi concept, maar vooral dat is hypothetisch. Kijk eens waar we nu staan? Want we hebben samen veel meegemaakt. We hebben het gehad over exoten, over recreatief medegebruik, natuurvriendelijke oevers, maaien, ganzenpoep, de Watervisie, over IPCC, de RES, ICT, BOP. We hebben

rapporten van de Rekeningcommissie gehad. We hebben nieuwe leden, plaatsvervangende leden geïnstalleerd en zelfs een hoogheemraad. We hebben geboortes gehad, met zijn allen corona overleefd en mensen van ons zijn in het ziekenhuis ... Hebben ze moeten liggen. Maar we hebben ook veel bereikt. Bijvoorbeeld de langetermijninvesteringsagenda, goed contact met Vlaardingen, als het gaat om De Grootte Lucht, klare taal. En er gaan natuurlijk ook altijd dingen mis, zoals bijvoorbeeld de Erasmusvaart. We gaan dingen beter doen, zoals het baggeren. Waar ik trots op ben in dit alles, is onze samenwerking. Hoe we dit allemaal getrotseerd en overwonnen hebben, hoe we gevierd hebben, onze successen. Daarbij dank aan alle fracties, aan de DB-leden, aan de ondersteuning en alle ambtenaren, want vooral bij die laatste, na elke informatieve VV dacht ik weer, dit had ik eerder willen weten, dit was echt heel interessant. De borrels waren ook altijd gezellig, al waren er geen bitterballen, toch hebben de gefrituurde groenten wat goed gemaakt. Ik heb sinds 2019 ook meer geleerd dan ik me had kunnen voorstellen, over debiet, vistrappen, visbossen, vislifen, over cellulose en andere chemische samenstellingen. Ik denk, net zoals iedereen had ik daar graag meer praktijkkennis aan toegevoegd door werkbezoeken, maar corona gooide roet in het eten. Daarom nog wel even dank voor het CDA en ChristenUnie-SGP die mij mee hebben genomen op hun laatste werkbezoek. Dat wens ik de volgende VV ook echt toe, ga naar buiten. Een ding wat we volgens mij allemaal nooit uit het oog verloren zijn, zijn onze ingelanden, nu en in de toekomst. In de commissie en in de VV ben ik misschien wat te streng geweest op participatie of het internationaal beleid, heb ik wat veel gepraat over hoe we geld innen en over het jaarverslag van de bezwaar- en klachtencommissie. Maar volgens mij is het hier iedereen's doel om te zorgen dat de inwoners de juiste dingen merken van wat wij doen. Voorzitter, dan naar het hier en nu. Een aantal van de uitdagingen die we met zijn allen door hebben gemaakt, kwamen al voorbij. Maar er zijn ook nieuwe bijgekomen, zoals de stijgende energieprijzen, die dan misschien wel de meest meetbare daarvan is. Vandaag hebben we het ook over hoe we daarmee omgaan. Laten we de lasten stijgen of juist niet? Mijn motto was altijd, het overgrote deel van de inwoners, van onze ingelanden, denkt maar een keer per jaar aan ons en dat is als ze moeten betalen. Daarom is het voor ons als VVD ook zo belangrijk dat we daarop sturen, op de lasten. We zijn niet de enige die de betaalbaarheid belangrijk vinden. Het staat niet voor niks in ons Bestuursakkoord. Het is ons altijd gelukt die nul te houden. Dat is de laatste voetbalreferentie, belooft ik. Maar toen kwamen de energieprijzen. Een zuivering verbruikt nu eenmaal veel energie. Als die prijzen stijgen, dat merken we daar het hardst. De VVD-fractie vindt het fijn, we zijn blij, dat de overige kostenstijging gewoon binnen de begroting zijn opgevangen. 7 miljoen, dat is zeker geen geringe prestatie. We betreuren dat het nodig is om de energieopslag boven op het normale tarief te leggen. Maar we zijn ook realistisch. We zijn blij dat het college aangeeft dat deze opslag slechts eenmalig is. We kijken uit naar de versnelde energieneutraliteit, zodat de energiekosten tot een minimum kunnen dalen. Het verduurzamen is gewoon een businesscase. Dan over de begroting als geheel. Wij zijn akkoord daarmee. We zijn onder de indruk. We overwegen nog wel een motie, maar daarover zo meteen meer. Zoals iemand die deze vergadering live meekijkt opmerkte, als iedereen het heeft over de voorkant, dan heb je het goed gedaan. Dan het initiatiefvoorstel. Zoals al gememoreerd, is de eerste keer dat we dit doen, stoer, gaaf. Ik ben blij dat het er ligt. Vanuit ons drie punten. Ik zal ze eerst even noemen, dan zal ik ze uitwerken. Volgens ons gaat dit voorstel in tegen wat we als VVD belangrijk vinden. We vinden het plan ondoorzichtig en we denken dat met dit plan niemand geholpen is. Als VVD vinden we een aantal dingen belangrijk. Zoals al genoemd, het zijn moeilijke tijden. Juist nu is het belangrijk om de kosten zo laag mogelijk te houden. Wat we ook belangrijk vinden, is we hebben de zorg om bijvoorbeeld bij onze burgers en bedrijven om met geringe financieringsmogelijkheden te zorgen dat zij de lasten kunnen blijven dragen. Daarom willen wij juist de lasten voor iedereen laag houden en ze niet verhogen. Dit plan, dit initiatiefvoorstel, zorgt wel voor een verhoging van het overgrote deel van onze ingelanden. We vinden ook dat de kosten niet afgewend had mogen op de inwoners. Dat is precies wat dit plan wel doet, door de lasten voor de rest te verhogen. Twee, het plan klinkt sympathiek, maar we vinden het toch onvoorzichtig, want iedereen heeft behoefte aan

duidelijkheid en zekerheid. Daar draagt dit plan niet aan bij, door nu tijdelijk iets in te voeren. Want in de commissie ging het nog over een jaar. Dat is ook direct mijn vraag dan aan de PvdA. In de commissie ging het over een tijdelijk iets, een jaar. Daar zien we nu niks van terug. Dat is een beetje verwarrend. Want juist het creëren van uitzonderingen, afwijkingen, variaties, speciale regelingen, zorgt bij de overheid nou eenmaal voor problemen. Kijk maar naar de Belastingdienst. Dan vervolgens heb ik twee vragen aan het college. Ik ben benieuwd dat mocht dit initiatiefvoorstel aangenomen worden, wat zouden de gevolgen voor de RBG zijn? Specifiek voor de mensen waar de RBG nu zo een mooie band mee heeft opgebouwd. We weten allemaal, ze hebben 7.000 huisbezoeken afgelegd, contact gelegd met mensen, mooie regelingen getroffen en gezorgd dat die mensen niet in de problemen komen. In het voorstel zien we alleen maar de voorargumenten. Dat voelt toch een beetje onvoorzichtig. Het is geen brede belangenafweging. Er wordt bijvoorbeeld wel een flink gat in de begroting geslagen, 10,6 miljoen structureel. Ik ben benieuwd hoe de PvdA dat ziet. Hoe gebalanceerd is dit voorstel? Tijdens de introductie werd het voorstel ook budgetneutraal genoemd. Dat is natuurlijk niet waar, want de lasten gaan gewoon wel omhoog. Voor de inwoners is dit zeker niet budgetneutraal. Als laatste, met dit plan is volgens ons niemand geholpen. Want mensen die het water aan de lippen staat, hij werd al genoemd, hebben behoefte aan hulp, niet aan symboolpolitiek zoals dit. Die willen gewoon echt, als het nodig is, de schuldhulpverlening in en een definitieve oplossing. Tot zover mijn reactie op het initiatiefvoorstel. Het zijn misschien wat ongezellige woorden, maar onze waardering blijft staan. Dan als laatste, voorzitter, er is nog een andere manier waarop wij de kosten kunnen laten dalen. Dat is door de kwijtschelding van de watersysteemheffing ook af te schaffen. Uit de evaluatie van de zuiveringsheffing is gebleken dat dit niet tot problemen heeft geleid. De antwoorden op de schriftelijke vragen van 50PLUS laten zien dat hier geen wijziging in zit, dat het nog steeds heel netjes gebeurt en, plat gezegd, dat er geen huizen verkocht worden om de belasting te betalen, want schrijnende gevallen worden gewoon heel netjes opgelost. Bovendien zou het afschaffen van de kwijtschelding voor de watersysteemheffing ervoor zorgen dat een hele grote groep, ook de middeninkomens de lage middeninkomens, die het nu ook niet breed hebben, meer ontzien worden. Daarvoor hebben wij een amendement, waarmee we ook meteen denken de prijsschok voor inwoners enigszins op te kunnen vangen. Het amendement heb ik aan u rondgemaild. Ik hoor graag van de fracties wat wij daarvan denken. Want het voeren van inkomenspolitiek ligt bij de Rijksoverheid, zoals ze nu ook doen bij het compenseren van de energieprijzen. Wij zijn een functionele overheid. Onze taken zijn afgebakend. Inkomenspolitiek hoort daar zeker niet bij. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostvogels. Ik geeft het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-Van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde eerst even ingaan op het initiatiefvoorstel. Als fractie hebben wij daar in de commissie BFO al duidelijk gezegd dat wij daar geen voorstander van zijn. De groep die telkens ernaast grijpen, zullen geen 15 euro maar met het afschaffen van de kwijtschelding zo'n 23,88 euro per vervuilingseenheid omhoog gaan. Dat is dan 28 procent. Leg dat dan maar uit aan een inwoner die er niet voor in aanmerking komt. Dat is voor ons onmogelijk. De groep die van kwijtschelding gebruik kan maken, krijgt al vele mogelijkheden. Denk aan de energietoeslag van de 800 euro en de 500 euro. Voor iemand met alleen AOW is dit al mogelijk. Voor ons geldt dat andere overheden hiervoor zijn. We willen dan ook wijzen dat landelijk de PvdA nogal wat helpende handen, zoals ik het noem, tegengehouden heeft, door moties van bijvoorbeeld de verlaging van btw op de energienota tegen te stemmen. Die ging van 21 naar 9 procent, want de bedrijven zouden daar een voordeel van hebben. Maar de bedrijven hebben daar helemaal geen voordeel van, want die kunnen de btw afdragen. Is dat 9 of 21 procent, dat maakt voor een bedrijf niet uit, maar wel voor die lage inkomens. Vandaar dat wij zeggen, ga naar de andere overheden en zoek daar de mogelijkheden. Er zijn meerdere fracties, ik sluit me helemaal aan bij de VVD, wat die net vertelde, het is niet budgetneutraal wat er gebeurt. Wij missen dan ook een heel belangrijk punt, wat wij in

2015 hebben ... Sorry. In 2015 hebben we de kwijtschelding afgeschaft. Maar daar is toen ook een andere voorwaarde bijgekomen. Die is nu helemaal niet genoemd. We hebben toen namelijk, om wel de kosten een beetje neutraal te brengen, de kostentoedeling gewijzigd van 57 naar 54 procent. Daar zien we niks van terug, want nu had hij eigenlijk andersom moeten gaan wil je dit nog enigszins ook oplossen. Dit was het eerste op het initiatiefvoorstel. Dan ga ik over op de algemene beschouwingen. Wij als fractie Ongebouwd kunnen ons vinden en zijn tevreden met de voorliggende stukken. De begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-'27. We willen de organisatie hiervoor ook de complimenten geven. Maar toch hebben wij nog wat opmerkingen en aanbevelingen. Als eerste, natuurlijk zijn wij ook bezorgd om de grote tariefsverhoging op energie, op de zuiveringsheffing met 15 euro per vervuilingseenheid. We hebben het allemaal moeilijk. We zullen allemaal een steentje moeten bijdragen. Ook de heffing van het watersysteem gaat omhoog met 4 euro. Van 120,68 euro naar 120,68 euro. Dat is gelukkig wel minder dan de 129,19 euro die vorig jaar in de begroting, meerjarenraming stond. Dat zijn tariefsverhogingen, ondanks het Bestuursakkoord. Dat willen we toch even zeggen. Vorig jaar hebben wij in onze bijeenkomst in De Broodfabriek al tegen de verlaging van de tarieven gestemd. Toen gingen de tarieven van zuivering met 10 euro naar beneden. Met het inzetten van de reserves waren wij het toen echt niet eens. Nu komt er een verhoging van bijna 18 procent en als we het initiatiefvoorstel zouden steunen 28 procent bij de zuiveringsheffing. Vooral de reden is de hogere energiekosten. Onze fractie wil dan ook nadrukkelijk aan de hoogheemraad vragen een goede verklaring hiervoor te geven, dat we geen jojoactiviteiten hebben in de tarieven. We kunnen dit niet vaak genoeg uitgelegd krijgen, om dit duidelijk voor onze achterban uit te leggen. Want zonder goede uitleg en communicatie is dit onuitlegbaar naar de ingelanden. Dat hebben we ook in de afgelopen commissie gevraagd. Wat ons betreft zouden de hogere energiekosten moeten worden gedekt door onze hogere productie van energie, groen gas. Wij zijn volgens deze begroting voor 92,3 procent energieneutraal. Een vraag die bij onze fractie blijft hangen, hebben we de verkeerde contracten en prijzen, zowel bij de inkoop al verkoop? Dit komt misschien omdat wij als fractie zelf alle investeringen die we doen bewust afwegen. We investeren pas als het ook daadwerkelijk kan of het ook opbrengst oplevert. Dat zijn onze afwegingen. Nog even ter verduidelijking, de bedragen bij de drie vervuilingseenheden, ook met betrekking tot het initiatiefvoorstel. Het afgelopen jaar, 2022, betaalden we voor drie vervuilingseenheden 251,25 euro. 2023 gaan we, als de begroting, als we dat accepteren, naar 296,25 euro. Als we het initiatiefvoorstel gaan steunen, dan zouden we zelfs 107,63 euro ... Dat betekent een verhoging niet van 45 euro, maar 71,64 euro. Dan gaan we verder over De Groote Lucht. In de paragraaf inpasbaarheid van De Groote Lucht staat een korte zinsnede. De capaciteit zal straks zo'n zestig procent groter zijn dan de huidige Groote Lucht nu kan inleveren. Dit percentage zijn we nog niet eerder tegengekomen. De fractie baart dit zorgen. Waarom moet De Groote Lucht een zestig procent grotere capaciteit hebben in een verzorgingsgebied wat nauwelijks kan groeien? Tegelijkertijd voeren we een langdurig programma voor regenwaterafkoppeling. De bouwcontouren van Vlaardingen, Schiedam en Maassluis, grosso modo het verzorgingsgebied van De Groote Lucht, liggen nagenoeg vast door de bestemming van Midden-Delfland als bijzonder provinciaal landschap. Het gebied zou derhalve nagenoeg onbebouwd moeten blijven. De fractie Ongebouwd voelt zich mede hoeder van dit gebied. Weet het waterschap meer over eventuele toekomstige woningbouw in dit gebied? Wij verwachten een duidelijke verklaring voor deze capaciteitsgroei. We willen ook een opmerking maken, net als Bedrijven, over de prestatie-indicatoren. Wij zien de prestatie-indicatoren in waterkeringen, met name de primaire waterkeringen, 55 kilometer in 2022 teruglopen. 2021 nog 100 procent en daarna 87 procent. Dat blijft voor de komende jaren hangen. Klopt het dat dit komt doordat dit gedeelte onder het Hoogwaterbeschermingsplan valt? De prestatie-indicator zegt ons nu niet veel als het lang duurt voordat dit stukje primaire kering wordt opgeknapt, opgehoogd. Graag de volgende keer een betere toelichting. Datzelfde geldt voor de waterkwantiteit prestatie-indicator. In 2022 is het maar heel klein, toch teruggelopen. Het is wellicht maar fractioneel, maar toch achteruitgang. Wat ligt hieraan ten grondslag? Kan dat worden

toegelicht? Misschien een technische vraag, maar het is wel belangrijk om met afwisselende periodes van droogte en natte periodes hier een vinger aan de pols te houden. Over communicatie willen we zeggen, dat draagt bij ... In het document staat dat het bijdraagt aan de reputatie van Delfland als deskundige, betrouwbare, transparante overheid en partner. Er staat onder andere, de prestatie-indicator, klantentevredenheid en activiteiten 2023. Onze ervaring is dat het waterschap toch de meest onbekende overheidsinstelling is. Wellicht is het mogelijk onze onbekendheid te verkleinen door vaker en regelmatig, frequenter met bijvoorbeeld persberichten naar buiten te treden of anderszins vaker de publiciteit te zoeken. We hebben een mooie vernieuwde website, maar hoe vaak wordt die door de burger bezocht? In de programmalijn commissie wordt hier met geen woord over gerept. In de programmalijn financiën zijn we blij dat de schuldquote in deze meerjarenraming gestaag terugloopt tot en met 2026 zelfs naar 195 procent. Dit is een aanzienlijke wijziging ten opzichte van onze raming in vergelijkbare documenten van vorig jaar. U zegt zelf, de netto schuldquote daalt meer dan in eerdere begrotingen aangegeven. Dit wordt mede veroorzaakt door de energieopslag in de tarieven. Dat is dan wel weer teleurstellend. Dit suggereert namelijk dat deze opslag na dit jaar niet meer verdwijnt. Een soort kwartje van Kok. Wellicht kunt u dit nog toelichten. Maar overall onze complimenten en advies, ga zo door. 2027 is nog ver weg, maar dan zien we nog ruimte voor verbetering. Een paar algemene opmerkingen. Het betreft bijvoorbeeld belastingen versus heffingen. Alweer enige tijd terug heeft de accountant in een BFO-commissiebijeenkomst te kennen gegeven dat de inkomsten in een waterschap geoormerkt zijn, omdat wij geen belastingen innen, maar zogenaamde heffingen. Heffingen zijn uitsluitend besteedbaar voor het beoogde doel en nergens anders voor. In dit begrotingsdocument komt echter nog met grote regelmaat de term belasting voor. Snel geteld, 14 keer. Zou het in lijn met een eerdere motie over klare taal, wat voor ons ook betekent eenduidigheid, niet beter zijn, alle terminologie over belasting te vervangen door het woord heffingen of heffing. Wij zouden het waarderen. Voor het eerst hebben wij ook tijdens de commissie er aandacht voor gevraagd, maar omdat er vanuit de Unie geen duidelijkheid is of komt, kaarten wij onze zorgen hier nog een keer aan. Dat is het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid en onder andere de 7e Nitraatrichtlijn. Hoe groot de bufferstroken mogen zijn, is nu nog steeds onduidelijk. Vorig jaar oktober, op een waterschapsbijeenkomst met het college en de agrariërs vanuit het gebied, is deze vraag al gesteld. Een eenduidig antwoord daarop is er niet, omdat de breedte afhankelijk is van het type sloot, de regio en hoe groot de bufferstrook is ten opzichte van het hele perceel. Een bufferstrook naast de sloot hoeft uiteindelijk maximaal 4 procent van de totale oppervlakte te zijn. Is dat meer, dan mag de strook versmald worden. Dat is echt perceel specifiek. Het waterschap, zo wordt in de media en de vakbladen gecommuniceerd, zal nog aangeven welke sloot hoe wordt aangeduid. 1 januari 2023 komt nu wel heel snel dichtbij. Wij wachten nog steeds op duidelijkheid. Als laatste ...

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn, zoudt u wel uw betoog kunnen richten op de politieke vragen en niet de technische vragen?

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ik wil het gewoon even afsluiten nog. Als laatste wil ik een oproep doen of een aanzet. Schouwmeesters, dijkleger of dijkwachters, ze zijn de oren en ogen van het gebied. Zoals bekend betreurt onze fractie het opheffen van de schouwmeesters. Maar het nieuw leven inblazen van het dijkleger, daar staan we positief tegenover, alleen duurt het wel heel erg lang. We willen voor de dijkwachters nog wel aandragen om bij het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard te kijken. Daar werd afgelopen mei een grote oefening gehouden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Geef ik het woord de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, dank u wel. De AWP is tevreden met de voorliggende begroting. De begroting 2023 is goed leesbaar en geeft duidelijk inzicht. Hier komt een compliment, ik waarschuw alvast, wij vinden deze begroting nog helderder en duidelijker dan vorig jaar. Onze organisatie heeft dat compliment zeker verdiend. Maar, daar komt de maar, een duidelijke begroting betekent niet dat wij geen wensen hebben. Met de waterschapsverkiezingen in zicht zijn er voor de AWP vier grote aandachtspunten. Daar zit ook het initiatiefvoorstel en het amendement, de twee van PvdA en VVD, ieder apart natuurlijk, in verwerkt. Om te beginnen met die tarieven, de schulden en de kwijtschelding, is ook de AWP uiteraard geschrokken van de stijging van de zuiveringslasten, door stijging van de energie-index. We zijn geschrokken van de verhoging van de zuiveringsheffing met 45 euro voor twee- en meerpersoonshuishoudens. Dan nog moet er geld bij. Als wij goed gelezen hebben, 8 miljoen uit de reserve. Die daarmee niet meer beschikbaar is voor aflossing van onze enorme leningenportefeuille. Wat ons dwarszit, is dat de jaarlijkse rentelasten circa 30 miljoen bedragen. We willen gewoon dat dat bedrag omlaag gaat. Ik kan me haast niet voorstellen dat er partijen zijn die daar minder moeite mee zouden hebben, of enthousiast zijn over zo'n groot bedrag. 2 jaar geleden hebben we al voorgesteld om voor de benodigde investering op De Groote Lucht alvast een 30-jarige lening af te sluiten, tegen de toen extreem lage rente. Want nu de rente aan het stijgen is, zit Delfland klem. Volgend jaar is er geen 8 miljoen meer om de tarieven te dempen. Dan is gewoon de belastingbetaler de dupe. Daarmee, vinden wij, en heeft het college de rekening naar de toekomst doorgeschoven. Dat vinden wij toch slecht management van financiën. Is ook genoemd, vorig jaar is de zuiveringsheffing verlaagd. Ook dat vonden wij onverstandig. Nu moeten zuiveringsheffing verhoogd worden. Voorzitter, de kost gaat voor de baat uit. Een spade getuigt van een vooruitziende blik. Minder rentelasten betekent uiteindelijk lagere tarieven voor iedereen. Ik klink als een VVD'er, maar u begrijpt wat ik bedoel. Minder rentelasten betekent uiteindelijk lagere tarieven voor iedereen. De AWP vindt een rentelast van 30 miljoen minstens 20 miljoen te hoog. Het volgende college zal moeten bezien hoe er substantieel kan worden bespaard. Als ik dan inzoomen op de kwijtschelding, dan klinkt kwijtschelding van zuiveringslasten sympathiek, maar volgens ons, dat is ook eerder gezegd de andere partijen, verschuif je daarmee het probleem. Volgens de AWP moeten zuiveringsheffing gewoon geen onderdeel zijn van het armoedebeleid. Daar is het Rijk verantwoordelijk voor. Het armoedebeleid is neergelegd bij gemeenten. Wettelijk is nu eenmaal bepaald dat vanuit de gemeentelijke bijstandsuitkering alle lasten moeten kunnen worden voldaan. Als partijen het in de Tweede Kamer daar niet over eens zijn, moeten ze daar ook aanvullend beleid of aanvullende besluiten over nemen. Waterschappen en provincies hebben geen rol in het armoedebeleid. De AWP wil het graag ook zo houden. Dat is wel zo zuiver. Om met mevrouw Jenniskens mee te praten, dat is zuiver water. Want het ontlasten van minder draagkrachtigen, betekent bij een heffing, het verschil tussen heffing en belasting is ons net uitgelegd, per saldo het meer belasten van mensen die iets meer financiële mogelijkheden hebben, maar inclusief de mensen die vlak boven de minima zitten. Wij kunnen nu eenmaal niet progressief heffen. We willen ook helemaal niet in die discussie terechtkomen. De AWP vindt, nogmaals, dat armoede een onderwerp is dat in de Tweede Kamer moet worden geregeld. Voor de volgende winter voorspelt minister Kaag grote problemen met de energieprijzen dan deze winter. Ook, zoals net is genoemd, gaat de btw terug van 9 naar 21 procent. Dan gaan wij met kwijtschelding op onze zuiveringsheffing daar een deuk in dat pakje boter maken. Voorzitter, schoenmaker houdt u bij uw leest. De AWP is voorstander van een duidelijke lijn over tarieven en kwijtschelden. De AWP wil wegblijven van joboelid. Ook het amendement om de kwijtschelding van de watersysteem het af te schaffen, vinden we nu voorbarig. We zijn principieel tegen inkomensbeleid vanuit het waterschap. Wij geven aan dat wij daarvoor openstaan om in een volgende periode over het voorstel van de VVD na te denken. Het tweede punt is klimaatverandering. Wij vinden de inzet voor klimaat en klimaatadaptatie nog veel te klein. Klimaatverandering is inmiddels dagelijks in het nieuws. Dan gaat het om het beperken van CO2. Dan is het nieuws dat de CO2-uitstoot van alle waterschappen samen toch weer met anderhalf procent is gestegen. Dat is gewoon natuurlijk heel teleurstellend. De AWP ziet heel veel potentie

voor aquathermie, zowel op de zuivering als buiten de zuivering. We vinden dat Delfland een trekkersrol moet nemen of kiezen, eventueel als launching customer. Dat betekent dat je een lanceerklant bent om een product in de markt zetten. Delfland zal een partij moeten zijn die meehelpt om een grootschalig aquathermieproject te lanceren, bijvoorbeeld samen met Den Haag of Rotterdam. Denk groot. Ook Klimaatkrachtig Delfland is een mooi initiatief. Maar daar merken wij buiten nog veel te weinig van. Dat ligt niet aan de bevoegdheid van de ambtenaren, maar aan het geringe budget vergeleken met kosten die we maken voor bijvoorbeeld de zuivering of voor het onderhoud van onze dijken, besteed aan klimaat en klimaatadaptatie. Natuurlijk is het mooi dat mensen een subsidie kunnen krijgen voor een klimaatadaptieve tuin of een groen dak, maar veel is daar nog niet van te merken. Als ik buiten door Delft fiets kan ik niet zien, kijk, hier is echt effect van een subsidie van Delfland. Ook een project als Rainlevelr, nota bene de VNO-NCW vorige week nog in het NRC zei dat het een voorbeeld was van innovatie door de geborgde zegels van Bedrijven, Gebouwd, gaan natuurlijk veel en veel te langzaam. Straks worden we gewoon ingehaald door de klimaatverandering. Volgens mij zitten op dit moment op 200 hectare. In dit tempo wordt het inderdaad 2050 voordat we alle kassen hebben ingezet voor Rainlevelr. We worden ingehaald, want het is geen denkbeeldig scenario. De waterbom die vorig jaar boven het drielandenpunt naar beneden viel, zou hier het hele Westland onder water hebben gezet. De AWP mist de urgentie van Delfland om met het klimaat en klimaatadaptatie echt stappen te zetten. Stappen te zetten met vaart en niet stapjes in een richting tot ver na onze kinderen, zal ik maar zeggen. Dan de waterkwaliteit. Die wordt maar niet goed. Ook een aantal partijen hebben dat reeds gezegd. De watervervuiling met bestrijdingsmiddelen, de AWP is daar intussen wel klaar mee. Dat na tien jaar gebiedsgericht meten, quote een quote, er maar mondjesmaat verbetering is. Als je het uitdrukt in percentage op jaarbasis, gaat het om twee of drie procent. De spreidingsmiddelen, die op basis van maandelijkse metingen met het jaargemiddelde, dat is een ingewikkelde zin natuurlijk, maandelijkse metingen, het jaargemiddelde, boven de norm uitkomen, dat is gewoon niet acceptabel. Ik zou graag zien dat de dijkgraaf dat ook op de voorpagina van de krant zegt en onomwonden zijn ongenoegen uitsprekt en onomwonden provincie, gemeenten en Rijk om actie vraagt. Nu lijkt het toch alsof Delfland het maar een beetje laat gebeuren. Dat doet geen recht aan onze medewerkers, die juist met passie strijden tegen watervervuiling met bestrijdingsmiddelen. Wel wilde AWP een compliment maken dat na jarenlang aandringen nu ook de toxiciteit van giftige stoffen samen wordt gerapporteerd in de jaarlijkse waterkwaliteitsrapportage. Als we naar de toxiciteit kijken, dan zien we een duidelijke verbetering vanaf het moment dat is begonnen met de aanleg van riolering in het glastuinbouwgebied. Als je dan ook weet dat er nu tien bestrijdingsmiddelen boven de norm uitkomen, dan kun je wel nagaan hoe vervuult het water van Delfland tien of twintig jaar geleden moet zijn geweest. Maar voorzitter, beter is nog niet hetzelfde als goed. Wij willen een goede waterkwaliteit die aan de norm voldoet. De AWP was ook voornemens om met deze begroting een amendement voor te stellen om de tuinders een extra heffing op te leggen, om daarmee de extra inzet van handhavers te bekostigen. Gezien de enorm hoge energieprijzen, waar een aantal tuinders nu mee kampt, terwijl andere tuinders hun gas nu juist met winst doorverkopen, vinden wij het ongepast om dit jaar zo'n amendement in te dienen. Maar voorzitter, wat in het vat zit, verzuurt niet. Hopelijk is de oorlog in Oekraïne volgend jaar voorbij en zijn we dan ook minder afhankelijk geworden van Russisch gas. Dan vinden wij dat de vervuiler, in dit geval de glastuinbouwsector, of het bewust of onbewust, expres of per ongeluk is, moet betalen aan de kosten. Wat blijft staan, is dat bij een uitbreiding willen van de capaciteit van handhavers. De mededeling op een informatieve VV dat een tuinder, een kweker gemiddeld één keer per vier jaar wordt bezocht, dat vindt de AWP niet acceptabel, zolang er zoveel bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater terechtkomen. Vertrouwen is goed, voorzitter, controle is nodig. Eén keer per jaar een tuindersbedrijf controleren, dat zou het uitgangspunt moeten zijn. Wij horen graag wat dat dan voor Delfland betekent en wat dat dan kost en of we daar dan geld voor over hebben. De inwoners van Delfland hebben gewoon recht op schoon water. Vierde punt, het laatste punt, is Delfland circulair. Wij zien nog steeds geen

terugwinning, of mondjesmaat terugwinning van grondstoffen. Voorzitter, dat is een grote teleurstelling. In de vorige periode, 2015-2019, is ons door het vorige college verschillende malen voorgehouden dat het terugwinnen van grondstoffen, zoals fosfaat en u verwacht het al cellulose, vrijwel elk moment zou gaan beginnen. In het Bestuursakkoord, met alle partijen, is afgesproken dat er aan het eind van deze periode 2019-2023 richtinggevende keuzes zouden moeten voorliggen voor het moeten terugwinnen van warmte en grondstoffen. Dat was voor ons een enorm belangrijk punt in het Bestuursakkoord. We hebben een Bestuursakkoord, omdat we daar hebben afgesproken welke doelen we gezamenlijk willen halen. Iedere partij heeft andere doelen. Dit was voor ons onze parel, ons juweel. Want voorzitter, wanneer komt die grondstoffen- en energiefabriek er nu eigenlijk? Wat houdt ons nu nog tegen? Recent is struviet ontdaan van de afvalstatus en vrijgegeven voor commercieel gebruik. Heel concrete vraag, hoeveel struviet gaat Delfland nu volgend jaar produceren? De AWP is natuurlijk wel blij met de productie van groen gas op de rioolwaterzuiveringen. Het benutten van de aanwezige energie in het rioolwater is een goede zaak en vermindert de hoeveelheid zuiveringsslib. Maar laten we ook weer niet overdrijven. Er worden 5.000 woningen mee verwarmd. 5.000 woningen, terwijl er in Nederland 8 miljoen woningen staan. Dit is een druppel op de gloeiende plaat. Daar zit volgens ons niet de klimaatwinst die we zoeken. De AWP vraagt al sinds jaar en dag om zeven van cellulose. De vorige hoogheemraad, de voorganger van hoogheemraad Egas, heeft ooit eens laten berekenen dat we cellulose zeven en het aanpassen van leidingen op de zuivering, alles bij elkaar ongeveer 1 miljoen kost. Delfland geeft nu 8 miljoen uit om de tarieven voor de zuiveringsheffing te dempen. Sorry, ik stotter. Delfland geeft nu 8 miljoen uit om de tarieven voor de zuiveringsheffing te dempen. Waarmee ik maar wil benadrukken dat het niet om een groot bedrag gaat op de begroting van Delfland. Het gaat ons jaarlijks voordeel opleveren. Zelfs al levert het cellulose maar een dubbeltje op per ton, het betekent een substantiële vermindering van de hoeveelheid zuiveringsslib richting de verbrandingsoven. Voorzitter, de AWP heeft een motie vreemd aan de orde voorbereid om het college op te roepen met een analyse te komen hoe Delfland kan starten met het circulair zuiveren en terugwinnen van grondstoffen. Die motie komt later vandaag aan de orde. Samenvattend, ik wil u nogmaals complimenteren met de begroting van 2023. Ik wil u ook complimenteren met de wijze van samenwerken in het college en in de VV en tussen college en VV. Dat er nog een aantal wensen overblijven, hoort bij de politiek. Ik hoop dat u zowel onze complimenten als onze wensen hebt gehoord en dat u er ook mee aan de slag gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. Brengt u de motie ... Dient u die nu in, vreemd aan de orde?

De heer Middendorp: Nee.

De voorzitter: Want die wil ik nog wel graag ontvangen.

De heer Middendorp: Ik stel voor dat die aan het eind van de vergadering komt.

De voorzitter: Ik wil hem nog wel graag ontvangen. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Het valt natuurlijk niet mee als laatste spreker om nog een nieuw onderwerp toe te voegen, maar ik denk wel dat ik dat ga doen. Ik wilde alle andere sprekers voor mij alvast heel hartelijk danken voor hun prachtige bijdragen en zeer relevante bijdragen inderdaad, met name op de begroting. Ten aanzien van de begroting spreken we uiteraard onze waardering uit voor de evenwichtigheid daarvan. De complimenten aan de organisatie om dit tot stand te hebben kunnen brengen. Het onderwerp waar wij het over willen hebben, is zonder water geen later. Hoewel er dit jaar nog meer aanleiding is om, net als vorig jaar, aandacht te vragen voor de zorgelijk achterblijvende waterkwaliteit, gelukkig heeft de AWP daar een heel erg groot punt van gemaakt, wil onze partij dit jaar focussen op de droogte als gevolg van

klimaatverandering. Wij vinden dat daar eigenlijk landelijk te weinig aandacht is en dat het wordt onderschat wat de droogte tot gevolgen kan hebben voor Nederland en de natuur. Droogte en die dalende grondwaterstanden en daarmee de landelijke bodemdaling is een sluipmoordenaar. Je merkt het pas als het te laat is. In de TU Bodemdalingskaart van 2022 laat zien dat overal in Nederland anderhalf miljoen woningen, ook op zand en klei, verzakkingsschades ontstaan. Ook aan rioleringen, bruggen, wegen en dijken. Ook de natuur krijgt door die lange periodes van droogte onvoldoende water. Ze verstikken letterlijk. Ecosystemen worden uit balans gebracht en soortenrijkdom wordt weggevaagd. Toch wordt ondanks de langdurige droge zomers van de afgelopen jaren nog steeds tachtig procent van ons regenwater zo snel mogelijk door het watersysteem van de waterschappen afgevoerd naar zee. Het Deltafonds en ook Deltares concentreren zich bij klimaatverandering vooral op bescherming van Nederland tegen de zeespiegelstijging. Zo schrijft Deltares in een recent uitgekomen studie over de vier richtingen waarin men moet denken bij een hogere zeespiegelstijging. Die richtingen gaan vooral over bescherming van de kustlijn en afvoer van water via gigantische pompsystemen. Daar gaat ons water weer. Het Deltafonds richt zich eveneens met name op de gevolgen van de zeespiegelstijging en geeft daaraan jaarlijks 1,3 miljard uit. Zoetwatervoorziening, waar het grondwaterbeheer onder valt, komt er met 19 miljoen bekaid vanaf. Ook bij de inleiding bij de begroting van Delfland onder het kopje klimaatverandering, mis ik expliciet het woord droogte. De droogte van de afgelopen 4 jaren heeft enorme consequenties voor de gezondheid van mens, dier en natuur. De gevolgen van langdurige droogte en zoetwatertekort leidt tot hogere concentraties chemische stoffen in het oppervlaktewater. Dit heeft gevolgen voor de waterkwaliteit en kan leiden tot infectieziektes bij mens en dier, stroomuitval en uiteindelijk tot drinkwatertekort op korte termijn. We hebben in Frankrijk al gezien dat daar in bepaalde departementen komt er geen water meer uit de kraan. De zoetwatervoorziening en daarmee samenhangend de waterkwaliteit verdienen een betere positie ten aanzien van de totale begroting van Delfland en ook bij de samenwerkende organisaties, bij die verbonden partijen. Dat we daar ook veel meer aandacht voor hebben en dat er ook veel meer geld naartoe gaat. Kies als Delfland voor natuurlijke waterbuffers en benut de oude kreken en watergangen. Kies voor een dynamisch spelbeheer, is ook al eerder gehoord, met hogere waterpeilen en grotere peilgebieden met minder versnippering. Ik hoorde net dat het kabinet gaat ingrijpen richting de waterschappen. Eigenlijk zouden we dat natuurlijk niet over ons moeten laten komen. Dat hadden we zelf moeten bedenken. Kies voor keringen die beter in het natuurlijke landschap worden ingepast. Groene dijken bieden de beste kansen voor verschillende plant- en diersoorten. Dat vergroot de biodiversiteit, de robuustheid van het water en het ecosysteem en de waterkwaliteit en het voorkomt ook scheuren in de dijken. Heb zicht op, want dat hebben we nu niet. Pak ongebreidelde wateronttrekkingen aan. Spreek je als Delfland uit tegen onderwaterdrainage. Dit is een kostbare technologie, die vooral wordt gebruikt om onhoudbare landbouwpraktijken te kunnen voortzetten. Voer een terughoudend en uiteraard een ecologisch maai- en baggerbeleid. Het maaien van planten langs de oevers en het baggeren van sloten en kanalen gebeurt ook weer om de waterafvoercapaciteit in stand te houden. Voor de dieren die in en om het water leven betekent dit waterbeheer meestal een levensbedreigende ingreep. Neem verantwoordelijkheid voor herstel als er toch schade ontstaat. Ik denk even hierbij aan de wildopvang. Denk natuurinclusief, ga de uitdaging aan om natuur, water en bodem daadwerkelijk, zoals iedere keer gezegd in de stukken, leidend te laten zijn en werk werkelijk veel beter samen met gemeenten en provincie op het gebied van toezicht en handhaving. Trek de fluwelen handschoenen daarbij uit. Ik heb het vorig jaar ook al gezegd. Weet je, er moet gewoon een hardere aanpak komen. Weet je, op een andere manier dan op deze manier. Pak overtreders en vervuilers aan en wees mens genoeg om te acteren op dat wat er van het waterschap verwacht mag worden. Kortom, een oproep voor een krachtig Delfland, zonder zoetwater geen later. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jonker. Dan komen we hiermee aan het einde van de inbreng van alle VV-fracties. Ik stel voor nu de vergadering te schorsen voor tien minuten, zodat het dagelijks bestuur zich kan beraden op een reactie op uw inbreng van de eerste termijn. Dank u wel. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. De opletten zien dat de heer De Klerk nog even afwezig is, maar dat is om zo duidelijk een heuglijk feit te vieren. Misschien moet ik daar zo dadelijk nog even voor schorsen. Wat ik voor de duidelijkheid nog even wilde stellen, de heer Oostvogels heeft bij zijn inbreng in eerste termijn spraken over een mogelijke motie. Sorry, amendement moet ik zeggen. Die is nog niet ingediend, maar ik stel wel voor dat de inhoud onderdeel is van de beraadslagingen. Dan zou ik nu ... Nu is het de beurt aan het college om te antwoorden op uw inbreng in eerste termijn. Ik wil beginnen aan mijn rechterkant bij de heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor alle reacties op de begroting. Ik wil eigenlijk even stil blijven staan bij een aantal opmerkingen die met name betrekking hebben op de waterketen. Dat gaat dan over hergebruik grondstoffen en geen water meer naar zee pompen. Dan ga ik er even van uit dat dat de combinatie was van een grondstof die we hebben, is tenslotte ook gereinigd afvalwater. Dat dat met name niet naar zee pompen was. Het zijn projecten waar we allemaal hard aan werken, maar soms zijn ze allemaal wat lastiger en kosten ook veel meer tijd dan u en mij lief is. Als we even kijken naar de hogere kosten die we hebben op de zuivering, dan wordt er ook geopperd van, laten we die compenseren met de hogere opbrengst van groen gas, dan kan ik u alleen maar in herinnering brengen dat we dat de afgelopen jaren ook gedaan hebben. Want we hebben ook steeds gezien wat de extra opbrengsten waren van groen gas en de verkoop van HEB's, die herbruikbare energiebonussen die we krijgen. Dan werd er ook even net, dat was misschien meer een technische vraag, maar ik wil hem toch graag beantwoorden, de stijging van het aantal VE's wat we willen gaan zuiveren op De Groote Lucht. Daar zien we een toename van 250.000 VE, wat de huidige capaciteit is, naar 400.000. Dat is gebaseerd op de prognoses, zoals die door Delfland is samenspraak met de gemeentes worden vastgesteld. Daar gaan we gewoon vanuit dat dat de juiste getallen daarvoor zijn. Als er dan even kijken, dat zijn dan met name de punten van mijnheer Middendorp en natuurlijk cellulose, maar dat had ik ook niet anders van u verwacht dat dat genoemd zal worden. We hebben eigenlijk altijd aangegeven dat we dat keer op keer meenemen. U brengt dat ook terecht aan van wat de kosten en wat de opbrengsten zouden zijn, maar we hebben steeds geroepen van, er moet wel een afzetmarkt voor zijn. Die verandert. De wereld verandert. Die is de laatste tijd veranderd. We nemen dat ook zeker mee. Het is ook niet voor niks dat wij aandeelhouder geworden zijn van AquaMinerals. Juist om ons te helpen om die afzetmarkten voor de grondstoffen te vinden. Het andere wat u noemt, fosfaat, dat is een doorn in ons aller oog dat dat maar niet lukt. Wij hebben de wensen en het streven om fosfaat terug te winnen uit het as van het afvalslib. In Duitsland is dat intussen ook een wet dat dat gedaan moet worden. Daar zien we ook dezelfde problemen, dat dat wel erg lastig is om dat terug te winnen. Dat betekent ook dat wij nu gekozen hebben om de andere weg te bewandelen, in ieder geval voor de tussenliggende periode, om te kijken naar de terugwinning van struviet. Daar worden nu stappen voor gezet om dat te gaan doen. Ook daar zien we weer het voordeel van AquaMinerals, waar we dan de aandeelhouder van geworden zijn, dat die juist ervoor geijverd hebben dat de afvalstatus daarvan afgehaald is. Daar worden echt stappen gezet. U noemde gelukkig ook aquathermie en verwees naar Den Haag. Daar kan ik u in ieder geval aangeven dat we daar een intentieovereenkomst mee gesloten hebben, met de gemeente Den Haag, om een zwembad te gaan verwarmen met de riothermie. Dat is echt het water wat nog in het riool zit, om dat te gaan doen. Een intentieovereenkomst hebben we met

Eneco om te kijken naar de verwarming van woonwijken. We doen ons best ervoor, maar we zijn daar wel ook afhankelijk van andere partijen om dat te realiseren. Groen gas, wij wekken heel veel op. Maar ik ben het met u eens, als je kijkt naar het totale verbruik in Nederland, is het een druppel op de gloeiende plaat. Maar het is wel heel belangrijk dat wij en de andere waterschappen proberen zoveel mogelijk groen gas te produceren. Dat kost helaas wel elektriciteit. We zijn in dat kader ... Helpt het niet aan energieneutraliteit, maar het helpt wel om een bijdrage te leveren aan de klimaatverandering en de doelstellingen die we als waterschap hebben. Voor zover even, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Egas. Dan ga ik nu naar mijn linkerkant. Dan begin ik bij de heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u, wij beiden zijn verrast over de volgorde, maar we vinden het prima. De opmerkingen die gemaakt zijn, voorzitter, over de waterkwaliteit, die beschouwt het college vooral als onderstreping van het grote belang van de meters die we moeten maken om in 2027 de doelen te halen. Ik onderstreep daarbij op de opmerking die de heer Jansen gemaakt heeft over het feit dat de sector zich dat zichzelf ook realiseert. U heeft in de nieuwsbrief van D&H al kunnen lezen dat wij onlangs ook met verlenging van het Afsprakenkader Emissieloze Kas hebben ingestemd, samen met de sector. Wat ook van belang is, is dat de provincie, die natuurlijk wel betrokken is bij alle afspraken daaromheen, maar zelf geen partner was in de emissieloze kas, straks ook bij de verlenging ondertekenaar zal zijn. Wij verwachten daar waar gemeenten, sector en waterschappen dat traject gezamenlijk opgepakt hebben, dat de extra steun van de provincie ons ook kan helpen in de richting die we willen. Nogmaals, alles wat er gezegd is door u, om het belang te onderstrepen dat we nog een flinke weg te gaan hebben op de verbetering van de waterkwaliteit, daar is het college zich zeer van bewust en ook zeer toe gemotiveerd. Dat geldt ook voor het feit dat samenwerking een weg is, maar handhaving een sluitstuk moet zijn op het moment dat er dingen niet goed gaan. De sector heeft dat zelf ook meermalen aangegeven. Het is bij de controles die wij uitvoeren ... In 70 procent van de gevallen is het allemaal piekfijn in orde, maar dat betekent ook dat in 30 procent van de gevallen er verbetering nodig is. Dat betekent dat wij ook als gevolg van de gebiedsgerichte aanpak u binnenkort zullen informeren hoe onze risicogestuurde aanpak moet gaan leiden ... Waar we onze extra handhaving capaciteit die ingezet is op die gebiedsgerichte aanpak de komende jaren, ook richting 2027, meer risicogestuurd gaan inzetten. Dan de droogte. Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf niet helemaal herkennen dat het weinig aandacht heeft. Het is in elk geval naast waterkwaliteit een onderwerp waar de korte periode dat ik achter deze tafel zit ik het meest mee te maken heb gehad. Dat kwam natuurlijk ook omdat we een hele droge zomer hadden. Maar ik zit ook bijna wekelijks in overleggen over het Deltaprogramma Zoetwater. De zoetwaterbehoefte in West-Nederland is een totaal ander vraagstuk dan op de hoge zandgronden overigens. Een aantal van de daar ernstige gevolgen van verdroging treden hier niet om, maar het is wel een grote opgave. U bent er ook over geïnformeerd, recent, om te zorgen dat alle peilen daadwerkelijk gehandhaafd kunnen worden. Dat is deze zomer weer gelukt, door een hele goede samenwerking van meerdere waterschappen, met zowel aanvoer vanuit het Amsterdam Rijnkanaal als vanuit het Brielse Meer. Maar ook recent hebben we geconstateerd ... In 2018 hebben we geleerd dat je verbeterstappen kan zetten. Ook deze droogte levert weer op dat we lessen kunnen trekken om ook het systeem van het Brielse Meer, waar wij echt wel een life lijn in hebben in zoetwater voorzien in, om dat nog weer robuuster te maken. Een ander is dat wij uit het Deltaprogramma Zoetwater ook kijken naar de Bergsluis. U heeft er eerder een investeringsfonds voorgedaan. Dat wordt verder uitgewerkt. Nu het onderwerp toch aangesneden is, de verdere onderzoeken laten wel zien om de Rotte niet te veel te laten schommelen, de potentie misschien iets lager is dan we eerder hadden ingeschat, maar ik zal er in de commissie ook nog op terugkomen. De vraag die je dan moet stellen, is de maatregel die je moet nemen, ook als je weet wat de huidige kans is om vanuit Schieland ook water te kunnen aanvoeren, de notitie doorspoelen is ook regelmatig in de commissie al aan de orde geweest. Meer mogelijkheden

hebben om water aan te voeren, maakt dat wij robuuster zijn om perioden van droogte goed te kunnen doorstaan. Dat doen wij uiteraard, want dat zit in de hoogste categorie van de zogenaamde verdringingsreeks, met het inzetten op het voorkomen van onomkeerbare schade aan de natuur. Dat sluit ook aan bij uw pleidooi waar het gaat om dijken, keringen en onze eigen terreinen om biodiversiteit in al onze maatregelen mee te nemen. Voorzitter, ik denk dat ik daarmee de vragen in mijn portefeuille beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vissers. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Dank u wel, voorzitter. Er zijn veel vragen gesteld over de klimaatverandering. Dat is ook terecht. De voorgaande sprekers, mijn collega's, die zijn daar ook wel op ingegaan. Wij zijn heel erg blij met de initiatieven die hier al in het gebied genomen worden, door tuinders, door ondernemers en ook vooral door bewoners, maar ook door scholen, door woningcorporaties. Er gebeurt wel heel erg veel in dit gebied. Maar we zijn in dit volle gebied, zoals ook collega's al zeiden, afhankelijk van derden, van partners. We doen er ook alles aan om ze mee te krijgen. Het gaat tamelijk goed, maar het kan natuurlijk toch nog sneller. Ik zou ook willen dat in een klap het hele gebied klimaatadaptief is. Maar de realiteit gebiedt ons te zeggen dat dat niet in één klap gaat. We zijn ook, zoals gezegd, afhankelijk van derden. Het Klimaatkrachtig Delfland, daar zijn wij afgelopen periode zo goed en zo kwaad mogelijk als het kon in de coronatijd ook mee verder gegaan. Het is natuurlijk ook een kwestie van ontmoeten. Dat komt nu ook weer op stoom. Voor het treffen van maatregelen in de fysieke ruimte zijn wij ook afhankelijk van partners, zoals woningcorporaties en scholen. Met name dat laatste vergt ook behoorlijk wat inspanning en dat gaat ook goed. Er komen steeds meer schoolparken bij in plaats van schoolpleinen. Die pleinen veranderen in parken. Juist door in te zetten op de jeugd, menen wij ook voor de toekomst grote stappen te maken om kinderen al vroegtijdig bewust te maken van het nut van een klimaatadaptieve omgeving. Niet alleen omdat het klimaatadaptief is, maar ook omdat dat de leefbaarheid en de biodiversiteit bevordert. Grotere stappen maken, dat vraagt om capaciteit. Met alleen meer geld red je het niet. Wat we het komende jaar willen doen ten aanzien van de strategie wateroverlast, dat weet u. U bent daarin afgelopen jaar ook meegenomen. Er wordt in dit huis met externe partijen hard aan gewerkt om in februari met een voorstel naar u toe te komen. Dat doen we eigenlijk al eerder dan we aanvankelijk van plan waren. De planning was aanvankelijk, of het idee was aanvankelijk om te komen nadat het KNMI weer de nieuwe klimaatscenario's hadden. Wat wij nu doen, is eerder met een strategie komen, zodat we onze strategie ook daarop kunnen aanpassen. Wat we ook met de nieuwe klimaatadaptatiestrategie willen doen, is meer inzetten op het maken van grotere stappen door ook met woningcorporaties, maar ook in te zetten op intermediairs die in wat, wij noemen dat sociaal ondernemers ... Maar ook om in gebieden te kunnen inzetten waar juist nog die urgentie aanwezig is. Ik wilde toch wel even benadrukken dat hier, in deze organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk er enorm hard gewerkt wordt aan klimaatadaptatie. Dat ook zelfs met beperkte middelen, die we nodig hebben. We zien weldegelijk de urgentie in en we sluiten ons ook weer aan bij het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Dat reikt tot 2050. Maar wij doen er echt alles aan, zowel binnen als buiten dit huis, om te zorgen dat wij gesteld staan voor de toekomst. Niet alleen op het gebied van klimaatverandering, maar ook op het gebied van verstedelijking. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal op een paar bijdragen, voor zover ze betrekking hebben op het betrokken programma, ingaan. Daarnaast ook nog wat algemene opmerkingen geven. Dan zal ik nader ingaan op de twee amendementen. Althans het ingediende amendement en het aangekondigde

amendement met betrekking tot de kwijtschelding. Even als eerste, de heer Van Kretschmar gemaakt, onder andere over de KPI's. Daarvan hebben we in de commissie ook aangegeven dat we daarop terugkomen. Hoe dat ontstaat, denk ik niet helemaal duidelijk. Je probeert de ontwikkelingen zo lang mogelijk te laten zien. Soms zijn die ontwikkelingen zo klein dat je af kunt vragen of je dan wel met het juiste meetinstrument aan de slag bent. Dan is het goed om dat een keer in de zoveel tijd te revitaliseren. Ik meende dat er op de commissielijst van de verzamelcommissie ook een toezegging staat dat wij tegen het einde van ... Althans, op het moment dat we met een volgend P&C-document komen, dat we dan ook daar een aantal opmerkingen over zullen maken. Wellicht komen we misschien met de heer Van Kretschmar nog tot de conclusie dat we dat nog diepgaander moeten doen dan dat we in eerste instantie gedacht hadden te doen. Nou zijn er opmerkingen met betrekking tot de aantallen, waar het gaat om bedrijven en om hectares. Die hebben we natuurlijk ter harte genomen. Ten aanzien van bedrijven zal het vooral over een definitie gaan. Wat betreft hectares glastuinbouw, dat is gewoon een duidelijk waarneembaar getal. Het is in ieder geval niet 900 hectare. Vanaf deze kant, met die opmerking beterschap toegezegd. Dan een aantal van u, waaronder ook de heer Oostvogels, hebben opmerkingen gemaakt over de bezuinigingen die eigenlijk in deze begroting verwerkt zitten. Is misschien goed om dat nog een keer te benadrukken. We hadden een kostenstijging voorzien van ruim 29 miljoen. Uiteindelijk hebben we de beslissing genomen om alleen de kosten van energie tot uitdrukking te laten komen in een stijging van de heffingen. Voor het overige binnen de organisatie en ook binnen de reserves ruimte te vinden om het op te lossen. Dat is gelukt. Daar zijn we als college ook trots op dat we dat op deze manier voor elkaar hebben kunnen krijgen. Ten aanzien van de overgebleven kosten, die een-op-een in het tarief, in de lasten van de burger tot uitdrukking komen, daar geldt als opmerking bij dat dat dan toch in zekere zin wel een tijdelijk karakter heeft, wat ons betreft. Dan, dat is misschien ook een beetje hoog over, maar ik weet dat mevrouw Dijkshoorn een opmerking maakte over het teruglopen van de schuldenquote. Dat is inderdaad zo. Dat zal ook zo zijn als wij met ongewijzigde tarieven waren doorgegaan. Maar de praktijk is, omdat de kosten natuurlijk stijgen, dat die breuk ook veranderd en dat dat natuurlijk ook nog eens extra bijdraagt aan de ontwikkeling, althans de verlaging van die schuldenquote. Dat wilde ik toch wel even gezegd hebben. Het is niet alleen een verdienste, maar het is ook de uitkomst van het proces. Ten aanzien van de opmerking van de heer Middendorp over het betalen van rente, ik denk dat we die wel moeten verdelen. Dat moet je verdelen om dat zo laag mogelijk te houden. Relatief gezien betalen we bij Delfland best wel veel rente. Het is herleidbaar waar het vandaan komt. We hebben ook geprobeerd om dat in deze begroting zoveel als mogelijk inzichtelijk te maken. Maar dat verandert niks aan de feitelijke situatie. Daar waar de heer Middendorp zegt, we zouden wat minder rente willen betalen, dan kan het college zich daar wel bij aansluiten. Dat spreekt voor zich. Dan even met betrekking tot ... Dan neem ik hem even mee naar vorig jaar. Toen is er een motie aangenomen, financieel evenwicht op langere termijn. Dat was op, ik heb het nog even nagezocht, 18 november, dat we bij elkaar zaten. Feitelijk een paar dagen eerder. Deze begroting straalt dat volgens mij ook wel uit. Daar zit een element van soberheid in en daar zit een element van duurzaamheid in. Duurzaamheid in de zin van, klare taal. Daar bedoel ik dan mee volhoudbaarheid. Dat je de ontwikkelingen die we nu laten zien ook langjarig vol kunnen houden. Ook dat is van belang om te laten zien dat je een betrouwbare overheid bent. Dan heb ik een opmerking, nou weet ik even niet meer waar hij precies viel, die gingen over de KPI met betrekking tot de primaire keringen. Daar hebben we in de verzamelcommissie ook over gesproken. We hebben daar vastgesteld bij de toets dat er wellicht zaken aan verbeterd moeten worden. Die moeten voorgelegd worden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Maar tot het moment dat daar uitsluitel over gekregen is rapporteren we die keringen natuurlijk wel op deze manier, zoals hij nu in de KPI voorkomt. De heer Jansen maakte nog een opmerking over financieel gezond en afbouwen van de schuldenlast. Ik heb daar impliciet natuurlijk al antwoord op gegeven. Het is duidelijk dat hoe lager je schuldenlast is, hoe groter je beweegbaarheid, hoe groter de mogelijkheid is tot het maken van keuzes in je normale exploitatie. Al was het alleen maar vanwege het feit dat je daar minder rentekosten

maakt en dat je die middelen elders zou kunnen besteden. Ik denk tot zover, mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de algemene politieke beschouwingen. Dan zou ik nu nog even in willen gaan op de amendementen. Als eerste, dat amendement werd geïntroduceerd door mevrouw Zandstra. Die had het onder andere over budgetneutraal. Dat is natuurlijk een bepaalde manier waarop je daarnaar wilt kijken. Feitelijk gezien is die neutraliteit er natuurlijk niet, omdat in de manier waarop wij daarover verslag leggen, zie je de kosten toenemen. Je moet een bedrag van zo'n 10,6 miljoen toch weten te dekken. Het dekkingsvoorstel wat gedaan wordt bij dit amendement, dat is dat je dan de tarieven met een gelijk bedrag verhoogd. Dat brengt ons gelijk een beetje bij het Bestuursakkoord. We hebben in het Bestuursakkoord afspraken gemaakt over de tarieven. Althans, we hebben bij de bespreking van het Bestuursakkoord, moet ik zeggen, in het Bestuursakkoord opgenomen dat we de lasten niet zouden laten stijgen. We hebben ook nog een opmerking aan de zijkant gemaakt, die is nooit in de tekst terechtgekomen, met betrekking tot de kwijschelding. Maar nu even terug naar die tarieven. Het bestuursvoorstel wat voorligt, dat heeft het over een stijging van 5,8 procent. Als je kijkt naar de gevolgen van het amendement, die leiden dan tot een prijsstijging voor de inwoners van bijna 15, ruim 15 procent. Sorry.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Ter verduidelijking, die 5,8 procent die u noemt, is dat zuiveringsheffing of zuiveringsheffing en watersysteemheffing samen?

De heer Ouwendijk: Dat is de zuiveringsheffing. Dat is afgezet tegen het bedrag waar we in 2019 mee vertrokken zijn. Dan even een aantal meer praktische opmerkingen. Wij hebben de uitvoering van ons belastingbeleid neergelegd bij de Regionale Belasting Groep. Daar zijn wij een van de grote partijen aan tafel. Dat doen we samen met Schieland, Krimpenerwaard en met de gemeentes Delft, Schiedam en Vlaardingen. Dat is in zekere zin een gemeenschappelijke uitvoeringsregeling. Er zitten echt uitvoeringsactiviteiten in. In principe, wat wij vragen dat kan daar afgespeeld worden. Ik zeg dat maar even kort door de bocht. Maar als wij als VV daar wensen over hebben, dan nemen wij daar een besluit over en dan passen we het reglement aan en dan gaat RBG dat uitvoeren. Maar dat betekent niet dat dat natuurlijk allemaal voetstoots kan. Aanpassen van de kwijscheldingsverordening, dat geldt voor beide amendementen, betekent in ieder geval een vertraging in de oplegging van de belastingaanslagen, waar die normaal gesproken vanaf eind januari de deur uit zouden gaan, wordt dat nu een aantal weken later. Er wordt gesproken van ruim een maand. Dat is wel iets wat ik mee zou willen geven. Dan zijn er nog een aantal andere opmerkingen die daarover gemaakt zouden kunnen worden. We hebben de afgelopen zeven belastingjaren heel veel werk gestoken om de inning van het te betalen deel op een klantgerichte manier, dat wil zeggen zonder dwang, invordering te verzorgen. De RBG is er in geslaagd om dat in 95 procent van de gevallen voor elkaar te krijgen. Minnelijk inningsresultaat, zoals ze dat noemen, is 95 procent. Een belangrijk onderdeel daarbij is, ik heb daar in de afgelopen jaren al een paar keer over bericht, de persoonlijke benadering van de RBG. Zit echt aan de keukentafel, ondanks dat de coronapandemie daar wel wat roet in het eten heeft gegooid. Blijkbaar is iemand het niet met me eens. Dan even de gevolgen voor de klanten. Ik zou nog wel een lans willen breken voor de klanten die een inkomen hebben van net boven die 100 procent kwijscheldingsnorm. Dat is de zogenaamde bijstandsnorm. We weten dat binnen ons werkgebied deze groep klanten overmatig vertegenwoordigd is en ook problematische schulden heeft. Zij komen, op het moment dat je besluit om de kwijschelding af te schaffen, extra onder druk te staan, omdat met name in die groep, dat is wel een soort van, je zou bijna zeggen, armoedeval, om dat woord maar te gebruiken, waar je dan op dat moment in

terecht komt. Dat is wel iets wat ... We gaan er niet over. Dat vinden wij ook. Maar het is wel een gevolg van als je dat soort stappen zet. Wij moeten die mensen goed begeleiden, om te zorgen dat ze vrijwillig tot een goed betaalbedrag komen. Maar omdat ze buiten allerlei regelingen en vergoedingen vallen, wordt dat alleen maar ingewikkelder. Dan de stijging van de tarieven, wat de consequentie daarvan is. Die blijkt wel uit het initiatiefvoorstel van de Partij van de Arbeid. Op het moment dat we naar het andere amendement kijken, dan draait hij precies de andere kant op. Dan levert het juist een verlaging op. Dat even over de inhoud van de voorstellen. Dan nog even het bestuurlijk aspect. Wij zijn vertrokken met een Bestuursakkoord in onze binnenzak, in 2019. Daar is dit niet in opgenomen. Als dagelijks bestuur betekent dat dat wij beide amendementen ontraden en dat wij, wat dat betreft, volledig achter onze eerder ingediende begroting en de daarin genoemde tariefconsequenties blijven staan. Ik denk even tot zover. Die woorden worden door elkaar gebruikt. Dat geldt voor zowel het initiatiefvoorstel als het amendement.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Ouwendijk. Dan wil ik nu beginnen aan de tweede termijn. Ik geef opnieuw mevrouw Zandstra het woord.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, dank. Dank ook voor alle vragen die er zijn gesteld over de kwijtschelding. Het is wel duidelijk dat dat een punt is waar het hier vandaag over gaat. De commissie BFO was ik niet bij, maar ik heb hem wel gevolgd. Naar aanleiding daarvan heb ik me nog eens verdiept in dat begrip inkomenspolitiek, wat door veel van mijn collega's is gebruikt. Maar ik vind er helemaal geen specifieke bepaling over in de Waterschapswet. Ik vond er wel eentje in de Gemeentewet. Maar wat ik wel nadrukkelijk vind in de Waterschapswet, is het recht aan waterschappen om een kwijtscheldingsregeling in te gaan. De landelijke wetgever heeft nadrukkelijk tegen ons gezegd, u mag gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling voor mensen van wie het niet redelijk is om de heffing te vragen en die dat niet kunnen betalen. Als u zegt, van het Rijk mogen we geen inkomenspolitiek voeren, dan neem ik er afstand van dat dit inkomenspolitiek zou zijn. Dit is ...

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, de heer Oostvogels heeft een interruptie.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank je wel. Ik vrees dat hier sprake is van een spraakverwarring. Excuses daarvoor. We hebben nooit willen zeggen dat het niet mag van het Rijk. Het is voor ons een politieke keuze om dat bij het Rijk te laten, omdat wij vinden dat dat de enige juiste plek is. We hebben niet willen ontkennen dat het mogelijk is.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien kan ik ook zeggen, u ziet de heer De Klerk deelt lekkernijen uit. Ik wil graag ook even van de gelegenheid gebruik maken om de heer De Klerk te feliciteren met de geboorte van zijn dochter Eva. Namens u allen.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, nogmaals, de wet heeft nadrukkelijk bepaald, de landelijke wetgever ...

De heer Van Kretschmar: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ik wil mevrouw Zandstra eigenlijk complimenteren met het aanhalen van de Waterschapswet, want ik ben blij dat die toch nog boven water komt.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, de nationale wetgever geeft ons nadrukkelijk de mogelijkheid om een kwijtscheldingsregeling te maken en ervoor te zorgen dat mensen van wie het niet rechtvaardig is, van wie je niet kunt verwachten dat ze de heffing betalen die kwijt te schelden. Dat is ook iets wat je steeds moet afwegen als waterschap of je daar wel of niet gebruik van wil maken. De meeste waterschappen doen dat wel. Wat ons betreft is dat ook redelijk en je gedragen als een goede overheid. Op het moment dat je een heffing voor iedereen stelt, dan heb je ook een vangnet nodig voor diegenen die dat niet kunnen betalen. Voorzitter, nou zeggen een aantal van mijn collega's, maar mensen betalen toch, blijkbaar kunnen ze het ook betalen. Maar voorzitter, dat zijn wat ons betreft echt twee andere dingen. Iedereen weet dat je als eerste de Belastingdienst moet betalen, omdat dat nu eenmaal de strengste schuldeiser is. Het feit dat mensen het bedrag overmaken, wil niet zeggen dat het ook past binnen hun begroting. Voorzitter, van die stelling wil ik afstand nemen. Ik wil ook afstand nemen van het feit ...

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, een interruptie van de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat mevrouw Zandstra deze interruptie als een compliment opvat, dat we er zo bovenop zitten. Ik ben benieuwd, als mevrouw Zandstra in het onfortuinlijke geval haar been breekt, wat zou ze dan het liefste hebben, dat het ziekenhuis paracetamol voorschrijft of haar been repareert?

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, toen ik in deze periode mijn arm brak, was ik heel blij dat ik zowel een pijnstiller kreeg als een operatie.

De heer Oostvogels: Zeker weten. Blij dat dat gebeurd is. Wij van de VVD vinden het eigenlijk belangrijk dat in ieder geval ook die arm gezet wordt en gerepareerd wordt. Dat is een beetje wat ik hier mis. Op welke manier gaat het plan van de PvdA ervoor zorgen dat mensen die echt in die problematische schulden terechtkomen ook echt geholpen worden?

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, heel veel van mijn collega's stelden eerder vanochtend, de landelijke overheid moet zorgen dat mensen voldoende geld hebben om al hun rekeningen te kunnen betalen. Ik zou ook willen dat de landelijke overheid dat doet en dat die ervoor zorgt dat ook mensen met een kleine portemonnee voldoende middelen hebben om al hun belastingen te betalen. Maar dat is op dit moment niet het geval. Dan hebben wij als overheid onze eigen verantwoordelijkheid om daar ons steentje in bij te dragen. Voorzitter, ik was aan het vertellen, naar aanleiding van de inbreng onder andere van 50PLUS, dat wat ons betreft het niet zo is dat als mensen betalen ook zeggen dat ze het kunnen betalen. Net verwees de hoogheemraad er ook nog naar dat 95 procent betaalt en dat dat hartstikke goed is. Dat is ook heel mooi dat die mensen betalen. Tegelijkertijd staat in de beantwoording van de technische vragen dat eigenlijk tien procent in aanmerking zou komen voor kwijtschelding. Dat betekent dat er ook heel veel mensen betalen die eigenlijk daar niet voldoende inkomen voor hebben. Ik kreeg een vraag over de kinderopvang in ons initiatiefvoorstel. Voorzitter, met uw goedvinden wil ik dat even bij u parkeren. Wij hebben namelijk de tekst overgenomen uit de huidige kwijtscheldingsverordening. Als daar fouten in staan, dan denk ik dat die elders ter discussie moeten staan dan nu in dit debat over de kwijtschelding. Voorzitter, ik kreeg drie vragen van de heer Van Kretschmar. De eerste was, dat was ook een vraag van de VVD, geldt dit voor 2023 of geldt dat ook langer? Voorzitter, in het initiatiefvoorstel hebben we dat willen doen voor komend jaar. We spreken hier ook over

de begroting voor komend jaar. Maar net goed als we niet weten hoelang de energieopslag tijdelijk is, weet je dat ook niet van zo'n kwijtschelding. Ik denk dat het realistisch is om ervan uit te gaan dat er bij de vorming van een nieuw college afspraken gemaakt zullen worden over hoe er de komende jaren met de kwijtschelding wordt omgegaan. Daarnaast kreeg ik de vraag, op wie we geen lasten zouden willen afschuiven. Wat we daarmee bedoeld hebben, is dat we geen andere lasten op andere overheden willen afschuiven. We moeten als Delfland zelf de verantwoordelijkheid nemen voor wat onze taak is. Wat ons betreft hoort daar ook de mogelijkheid van een kwijtschelding bij. Als je dat niet doet, schuif je die verantwoordelijkheid af op de gemeenten, die dat dan maar moeten oplossen en die daar ook niet extra budget voor hebben. Daarnaast, ik weet niet of dat een vraag was of een opmerking over die principiële verschillen, dat daar anders over wordt gedacht. Volgens mij maakt deze ochtend enorm duidelijk dat we hier principieel anders over denken in deze vergadering. Daarnaast werd er verwezen naar de afspraken in het Bestuursakkoord. Dat deed de heer Ouwendijk net ook. Ik ben het helemaal met u eens dat daar niks is afgesproken over de kwijtschelding, maar we hebben ook niks afgesproken over de energieheffing. Op het moment dat het college nu afwijkt van de afspraken uit het Bestuursakkoord, mogen ook wij met voorstellen komen om daarvan af te wijken, zeker in deze nauwe samenhang. Het is niet dat wij vragen om iets wat een totaal ander onderwerp is. Dit hangt enorm samen met die energieheffing, waar het college zelf mee komt. Over de RBG heb ik het denk ik al gehad. Zij doen dat zorgvuldig. Dat is hartstikke goed. Maar als je ziet het aantal mensen wat zij kwijtschelden, staat dat in geen verhouding tot de mensen die dit eigenlijk zich niet kunnen veroorloven. Het CDA zei, maar dat water zuiveren is toch een nutsvoorziening en de vervuiler betaalt. Dat is een principe waar wij normaal gesproken ook voorstander van zijn, de vervuiler betaalt. Maar voorzitter, mensen hebben geen keus. Wij zijn een monopolist. Sterker nog, mensen moeten klant bij ons worden. Ze moeten bij ons dat afvalwaterzuivering afnemen. Ze kunnen er ook niet voor kiezen om niet de toiletten door te spoelen. Dat geeft ons ook een andere verantwoordelijkheid. Daarom heeft de wetgever ons ook de mogelijkheid gegeven van die kwijtschelding. Daar willen wij graag gebruik van maken. Voorzitter, mevrouw Dijkshoorn en ook de heer Ouwendijk kwamen op voor de mensen die net meer verdienen dan het minimumloon. Daar heb ik veel waardering voor. Want het was een lastige afweging met dit initiatiefvoorstel. Want ook wij realiseren ons dat mensen die net boven dat minimumloon zitten hier meer door moeten betalen. Dat is een heel lastige politieke afweging. Maar wij zien binnen de systematiek, zoals wij in dit waterschap met onze heffingen omgaan, geen andere mogelijkheid dan om het op deze manier op te lossen, om de mensen met de laagste inkomens te helpen. Maar die afweging moet iedere fractie voor zichzelf maken. Daar hebben we ook begrip voor als mensen daar een andere keuze in maken. Voorzitter, een aantal partijen zeiden, de landelijke overheid doet al genoeg. Daar zijn wij het niet mee eens. Kijk naar de aanvragen van mensen bij de Voedselbank en de verhalen in de krant en in onze eigen leefomgeving staan er vol mee. Wat ons betreft moet iedere overheid en iedere organisatie nu zelf kijken hoe ze de meest kwetsbare mensen kunnen helpen. Kwijtschelding, ik zei het al, is daarvoor het wettelijk instrument van de Rijksoverheid. De Rijksoverheid kan op dit moment niet differentiëren en geeft ons allemaal twee keer 190 euro. Wij kunnen wel differentiëren. Laten we van die mogelijkheid gebruik maken. Voorzitter, de VVD is met een eigen voorstel gekomen. Die wil de hogere energielasten afwentelen op de meest kwetsbaren. Voorzitter, daar heb ik eigenlijk geen woorden voor. Ik hoop dat ik net heb duidelijk gemaakt dat wij hier diametraal anders instaan en het belangrijk vinden om juist wel te zorgen dat de mensen met de laagste inkomens geholpen worden. Ik heb overigens wel nog een technische vraag. Bij mijn stelling, het conceptamendement wat is rondgemaild, bekent dat we meer belastingopbrengsten zullen krijgen en niet dat mensen minder gaan betalen, want de tarieven worden niet aangepast middels het amendement wat is rondgestuurd. Voorzitter, in de technische vragen gaf het college drie mogelijkheden hoe je kwijtschelding zou kunnen regelen. We zouden verder kunnen bezuinigen, we zouden het kunnen regelen bij de Burap of we vragen een hoger tarief. Voorzitter, wij zien geen mogelijkheden om onze doelen, we hebben er vandaag weer heel veel genoemd, te halen met verdere

bezuinigingen. Die optie viel wat ons betreft af. Het regelen in de Burap vonden we niet fair voor onze opvolgers. Dat is het afschuiven van het probleem op volgend jaar, terwijl we van mening zijn dat we nu moeten proberen met een sluitende begroting te werken. Ook die optie viel voor ons af. De andere optie was een hoger tarief. Voorzitter, dat hogere tarief doet ons pijn, dat is een lastige afweging. Maar wij zijn bereid die afweging te maken, omdat we van mening zijn dat we een grote verantwoordelijkheid hebben, juist richting de meest kwetsbare inwoners van ons gebied. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Ik geef nu het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u, voorzitter. Ik heb weinig toe te voegen aan de eerste termijn. Ik denk dat het standpunt van 50PLUS duidelijk is. Ik wil wel mevrouw Zandstra complimenteren voor de antwoorden die ze heeft gegeven. Ik moet helaas zeggen dat we elkaar daarop niet kunnen vinden, maar de waardering blijft toch overeind.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fekkes. Ik geef het woord aan de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Zandstra, voor de beantwoording van de vragen die ik gesteld heb en ook het uiteenzetten van uw standpunt. Wij kunnen er toch niet in meegaan. De redenen heb ik al eerder genoemd. Maar nogmaals, uw betoog was helder en goed.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Ik geef het woord aan mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ik vond het betoog van mevrouw Zandstra heel erg inspirerend. Ik wil de mensen die eigenlijk nog twijfelen gewoon zeggen van, jongens, laten we die laagste inkomens een beetje ontzien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel, voorzitter. In de overwegingen is gesteld dat duidelijk was dat niet alle partijen, fracties hetzelfde principiële standpunt hebben over kwijschelden. Dat is inderdaad duidelijk gebleken tot nu toe in ieder geval al. Er wordt gezegd, het waterschap is niet van de inkomenspolitiek. Dat is voor een gemeente. Andere overheden moeten dit regelen. Ook een argument. Maar er is ook gesproken over de uitlegbaarheid voor ingelanden. Dan wil ik eigenlijk het volgende bij u onder de aandacht brengen. Op basis van de tarieven van dit jaar, 2022, moet je constateren dat als je in Zoetermeer woont of ergens in Leidschendam of in Delfshaven, dat het zomaar zou kunnen dat jouw directe burens of je overburen de helft minder betalen aan zuiveringsheffing voor een dienst als van de wc doortrekken, je afvalwater kwijtraken. Vanwege die verschillen, die wij natuurlijk allemaal kunnen uitleggen, maar die uitleg komt waarschijnlijk niet zo goed aan bij mensen die in een schuldenpositie zitten in zo'n wijk of in zo'n straat, is dat heel moeilijk uitlegbaar. Ik maak me echt heel veel zorgen over die grote prijsverschillen in een regio voor eenzelfde dienst. Dat is één. Tweede is dat ik ook moet constateren dat een discussie in de jaren 90 van de vorige eeuw over kwijschelding heeft geleid tot een uniforme regelingen binnen alle waterschappen in deze regio. Ik moet ook constateren dat de laatste acht jaar daar afstand van is genomen. Dat maakt het nog lastiger voor die mensen en ook voor de uitleg. Wat het ook lastig maakt, is het gesprek van ons waterschap met de gemeenten over deze zaken. Want in de ene deel van een gemeenten geldt een ander waterschapsbeleid dan in het andere deel van de gemeenten. De acties van het waterschap hebben ook een invloed op de taken van de gemeente rondom inkomenspolitiek, laat ik het zo zeggen. Ik heb hele grote zorgen, zowel vanwege de tariefstijgingen als vanwege de uitlegbaarheid als vanwege de lokale verschillen over de volhoudbaarheid van

dit systeem. Ik zie eigenlijk gebeuren ... Een voorbeeld. Eigenlijk met die 3 VE's. Hier in Delfland naderen we de 300 euro voor een gezin. Voor Schieland is het 150 euro voor een gezin. Dat zullen je burens maar zijn. Ik heb echt heel grote twijfels over de volhoudbaarheid van het systeem. Wat kunnen we hier echt aan doen? Want we voeren hier een discussie over tarieven. We voeren ook een discussie over, is er financiële draagkracht genoeg in ons gebied om onze taken uit te kunnen oefenen? Hoe zouden we daar wat aan kunnen doen? Dan moeten we opschalen, moeten er een zuiveringschap komen, waar je eigenlijk die tarieven voor zuivering gaat verdelen over de grote gemeenten, Den Haag, Rotterdam, Leiden misschien, Haarlem, of moeten we echt gaan werken aan andere betalingssystematiek? Waar ik van overtuigd ben, is dat we eigenlijk moeten gaan zeggen van, zoveel mogelijk uniforme regelingen binnen onze regio. Daarom zal ik voor het amendement, of voor het initiatiefvoorstel ... Natuurlijk blijven ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Ik geef het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de PvdA voor het beantwoorden van de vragen. Mevrouw Zandstra heeft dat prima gedaan. Complimenten daarvoor. Ik heb goed geluisterd. Ten aanzien van onze punten gaf u aan, het is een nutsvoorziening. Maar goed, mensen hebben geen keuze en het waterschap is een monopolist in deze. Dat klopt inderdaad. Dat beseffen we ons ook. Daarom ook dat ik in mijn eerste inbreng ook gewoon inderdaad de twijfel die ik had over, wat moeten we doen, ook heb laten doorschemeren. Aan de andere kant is het wel zo dat mensen te maken hebben nutsvoorzieningen. Dat geldt ook bijvoorbeeld voor energieleveranciers, voor water en voor vuilnis. Ik vind wel dat wij gewoon, als we meer kosten maken op een bepaald onderdeel, dan moeten we ook kijken van, hoe kunnen we die kosten zo goed mogelijk verdelen onder de mensen? Wat ten aanzien van ... Omdat het een nutsvoorziening is, vinden we ook gewoon van, dat we dat moeten doorberekenen. Nogmaals, wij vinden het een lastig dossier. Maar omdat wij eigenlijk vinden dat we geen inkomenspolitiek moeten gaan voeren, zullen wij dit amendement of dit voorstel niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Het rode lampje brandt. Dank u wel, voorzitter. Wij steunen het voorstel. Wij vinden ook dat het waterschap maatschappelijk een positie bekleedt, binnen de algemene maatschappij. Ik wijs dan naar jurisprudentie van het bekende arrest, het Delflandse raam. Dat is indertijd door een schenking van het waterschap geboden aan de Oude Kerk. Daar staat juist die algemene maatschappelijke positie die het waterschap vervult, dat het waterschap die niet terzijde kan schuiven. Als zij meent, in dat opzicht, een dergelijke regeling te treffen, dan is dat gewoon toegestaan in deze sfeer.

De heer Fekkes: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Aan een schenking kun je voorwaarden verbinden. Dat is wat anders dan te zeggen dat Delfland het dus ook kan doen.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik kan er wel in meegaan, maar het was met name de hoofdzaak dat het waterschap buiten zijn taak een bepaalde financiering realiseerde. De provincie heeft ook zelfs goedkeuring onthouden, toentertijd in de begroting. Vandaar dat ik het even memoreer. Vervolgens wil ik

nog even ingaan op wat de heer Schouffoer aangaf. Het is inderdaad met de provincies te bezien of het zuiveringschap kans maakt in de toekomst voor heel de Randstad, want dan heb je een gelijke tariefstelling voor een heel groot gebied voor eenzelfde taak. Dat zou zeker het overwegen waard zijn, maar dan moeten we dat in overleg met Provinciale Staten van drie provincies eventueel bezien of dat een mogelijkheid biedt. Maar wij vinden juist het belang en de solidariteit die onontkoombaar is met de verdeling van de lasten, dat dat gewoon een gegeven is. Wij staan ook voor de zwakten, dat die ook ontzien worden in deze. Vandaar dat wij het voorstel steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman. Ik geef het woord aan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Dank aan het college voor de beantwoording. Ik vind het mooi om te zien dat we op deze manier zo'n toch ideologische discussie goed kunnen voeren. Ik denk ook dat de tweede termijn, die relatief goed is, ook gewoon een goed teken is. Gelet op voorgaande sprekers dienen wij het amendement uiteindelijk niet in. Gewoon vanwege dat er op dit moment de steun er niet voor is. We hebben wel goed geluisterd naar iedereen die doorverwijst naar de komende onderhandelingen, na de verkiezingen. We gaan ervan uit dat daar gewoon een heel wijs besluit genomen wordt.

De heer Schouffoer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dat vind ik jammer, want de VVD heeft zulke woorden over hun visies en de opvattingen en nou durven ze het amendement niet in te dienen. Ik ben echt eens benieuwd hoeveel steun uw voorstel zou krijgen. Ik denk dat dat ook belangrijk is voor u straks.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dan nodig ik ... Ik hoor wat de heer Schouffoer zegt. Het is inderdaad een interessante gedachte. Maar dan nodig ik de heer Schouffoer uit om het amendement van de VVD over te nemen.

De heer Schouffoer: Voorzitter, dat kan ik eigenlijk ...

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Nu tast u mijn integriteit en geloofwaardigheid aan, als ik dat zou doen. Ik pas daar even voor. Wat ik belangrijk vind, is dat iemand die een amendement half indient en onderdeel laat maken van de besprekingen, dat het toch weer intrekt.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Ik ben even op zoek naar de vraag die ik ga beantwoorden. Volgens mij is de vraag, waarom wordt het dan ingetrokken? Het is niet officieel ingediend. De voorzitter heeft het onderdeel gemaakt van de beraadslagingen, maar ik heb hem nooit echt ingediend. Over het durven, ik snap wat mijnheer Schouffoer zegt, maar hij snapt volgens mij ook hoe politiek werkt. Ik hoop dat hij in zijn positie hetzelfde had gedaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostvogels. Ik geef het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. In de commissie BFO en ook net in de eerste termijn hebben wij al duidelijk gezegd waar ons knelpunt zit. Het zit vooral bij de groep die er net boven zit en die daar dan geen gebruik van kan maken. Vandaar dat wij het initiatiefvoorstel niet kunnen steunen. Ik snap de hele onderbouwing van mevrouw Zandstra en de indieners, maar het is ook onzeker wat we hierna gaan doen, na dit jaar. Wij kunnen niet instemmen met het initiatiefvoorstel wat er nu voorligt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Ik geeft het woord aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel. Dank u wel, leden van het college, voor de antwoorden en mevrouw Zandstra voor het bevlogen pleidooi. Ik kan in ieder geval toegeven dat u zich uitstekend in de materie heeft verdiept. Maar voor ons blijft bovenaan staan dat we geen armoedebelief willen en dat we geen eenmalige actie willen. De heer Schouffoer heeft op zich een interessante suggestie gedaan van, misschien moeten we de tarieven uitsmeren over heel Zuid-Holland. Dan zullen er ongetwijfeld waterschappen zijn die lagere tarieven hebben en die daar niet op voorhand mee akkoord gaan. Maar dat kan waarschijnlijk de heer Egas ons vertellen. Maar er is inderdaad een probleem of een aandachtspunt met de uitlegbaarheid. Daarvan wil ik inderdaad het college vragen, uitlegbaarheid van die verschillen in tarieven, hoe ziet u dat communicatief straks voor u? Voorzitter, de heer Egas heeft uitgebreid uitgelegd dat we ambitieus zijn. Uit afvalslib is een wens en in Duitsland is het een wet, maar het werkt nog niet. Maar we gaan iets doen met aquathermie. Daar zijn we natuurlijk blij over. Maar wat ik eigenlijk mis, is het concreet maken van wat u zegt. Delfland heeft ambitie nodig. Als we niet zeggen, we willen over twee jaar iets gebeuren, dan weet ik zeker dat het over vier jaar niet is gebeurd. Ik wil u gewoon vragen, doet u een toezegging. Het plaatsen van een cellulosezeef zal zomaar twee jaar kosten. Maar als u zegt, in 2025 Hans, mijnheer Middendorp, dan wordt hij geplaatst. Dan hebben we nog twee jaar de tijd om een afzetmarkt te vinden voor het spulletje wat we dan gaan produceren. Kunnen we niet gewoon ons die opdracht opleggen? Waar wachten we op, want de vraag ligt er al tien jaar. Het is niet zo dat we daar vanaf vandaag pas over na gaan denken. De heer Vissers, ik ben hartstikke blij dat u zegt, de waterkwaliteit en al onze opmerkingen onderstrepen wij. Maar wij willen graag ook weten, wat gaat u dan doen? We hebben u gevraagd, kunt u het aantal handhavers verdubbelen? Dat wil ik graag horen. Ik heb u iets horen zeggen over, we gaan meer handhaving inzetten, maar ik heb het misschien niet goed begrepen. Dat zou ik dan toch u gewoon als toezegging willen vragen. We gaan volgend jaar veel meer inzetten op handhaven. Dan bedoel ik niet mensen met een platte pet en het bonnenboekje, maar dan bedoel ik moderne handhavers, zoals we die in Delfland hebben, die meedenken met de ondernemers en die oplossingen aandragen. Dit voor mijn collega's die daar misschien angst voor hebben. Ik heb het niet in eerste termijn gezegd, maar ik ben erop geattendeerd van, Hans, mijnheer Middendorp, u heeft niets gezegd over de rivierkreeft. Ik ben blij met de brief die u hebt. Ik ben wel verbaasd, want u heeft een enorm succes. U meldt namelijk, het staat echt een beetje verborgen in de tekst, dat in de pilots er 80 procent van de rivierkreeft is weggevangen. U vergeet even te vermelden om hoeveel rivierkreeften dat dan eigenlijk gaat. Dat hoor ik dan ook graag van u. Maar wat ik dan belangrijk vind, is om te onderstrepen dat het blijkbaar lukt om een groot aantal rivierkreeften in een korte periode weg te vangen. Dat het blijkbaar lukt om dat te doen met de gebruikelijke traditionele kreeftenkorven. Ik heb al verschillende keren gezegd dat ik niets zie in het onderzoek naar de nieuwe kreeftenkorven. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u daar zo aan vasthoudt. Breid uw pilot uit en ga meer kreeften vangen. Het werkt blijkbaar. Dan moeten we daar ook mee doorgaan. Mevrouw Koop, u bent persoonlijk enthousiast, maar ik vind uw bestuurlijke antwoord over klimaatverandering teleurstellend. U heeft wel vijf keer, ik heb niet goed geturfd, maar u heeft wel vijf keer benadrukt dat u blij bent wat alle anderen doen, dat u afhankelijk bent van anderen, dat u het alleen niet aankan, dat u ok meer capaciteit nodig heeft, dat u gaat overleggen en dat er door heel veel mensen hard gewerkt wordt, u zegt, met de beperkte middelen. Wat is dat voor een ambitie van Delfland? Ik wil graag, hoe

zeg je dat ... Wat is de eigen kracht van Delfland? Wat kunt u doen in plaats van wat is er mogelijk? Feit is dat buiten niemand iets weet van Klimaatkrachtig Delfland. Hoe ziet u de toekomst? Feit is dat wij heel weinig geld uitgeven aan een Klimaatkrachtig Delfland. Hoe zou het volgens u beter of effectiever kunnen worden ingericht? Daar heb ik geen opmerking over horen maken. Dan tenslotte over de amendementen. Over de kosten. Inderdaad, je kan niet je eigen zuivering aanleggen. Ik weet niet of mevrouw Zandstra serieus voorstelt dat mensen een latrine in de tuin moeten graven, als je voor 30 cent per dag kunt doortrekken. Dat kun je gewoon zelf niet goedkoper. Bovendien is het ongeveer hetzelfde wat je uitgeeft aan drinkwater. Dat is ook niet gratis. Dat was nog een laatste nabrander, voorzitter. Ik ben onderaan mijn lijstje. Dank u wel.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Middendorp. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Voorzitter, ik heb verder geen opmerkingen. Er zijn zoveel opmerkingen gemaakt. Mevrouw Zandstra heeft heel goed verwoord waarom dat initiatiefvoorstel door ons mede is ingediend. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor alle inbreng in tweede termijn. Dan stel ik voor dat we de vergadering nog even schorsen, zodat het dagelijks bestuur zich nog even kan beraden op de antwoorden van de vragen die nog in tweede termijn gesteld zijn. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing

De voorzitter: VV-leden, graag even uw aandacht. Ik had aangekondigd dat we voor tien minuten zouden schorsen. Ik ben net geïnformeerd dat er een lunch al beneden klaar staat. Ik stel voor dat we langer schorsen, zodat u de gelegenheid heeft om te lunchen, beneden in de Albrechthal. Dan hervatten we de vergadering om, wat is het, half een.

Mevrouw Jenniskens: Voorzitter.

De voorzitter: We schorsen de vergadering tot half een, zodat u nu kunt lunchen.

De heer ...: Kunnen we het niet gewoon afmaken?

Mevrouw Jenniskens: Voorzitter, ik wil ...

De voorzitter: Dat is mijn voorstel. Ik zie een aantal die willen reageren. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ik stel voor dat we misschien een broodje halen en doorgaan. Er staat in de agenda dat de vergadering om half een ophoudt. Dat halen we niet. Er zijn mensen die andere afspraken hebben. Ik zou zeer pleiten om door te gaan, zo snel mogelijk.

De voorzitter: Ik zie instemmend geknik. Dan stel ik voor dat we gewoon de vergadering eerst afmaken. De broodjes zijn niet warm. Die worden niet koud. Dan gaan wij door met de vergadering. Dan geef ik nu collega Egas, hoogheemraad Egas de gelegenheid om nog een korte reactie te geven op de tweede termijn.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat er een hele concrete vraag lag van de heer Middendorp, om een toezegging dat we binnen twee jaar cellulose terug gaan winnen. Die toezegging ga ik niet doen. Maar welke toezegging ik wel aan u wil doen, is dat wij dit meenemen in de plannen van De Groote Lucht. Die plannen, hoe die zuivering eruit gaat zien, staan op stapel voor eind 2023, begin 2024, zoals we ook in de planning voor De Groote Lucht hebben opgenomen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Egas: Dan misschien nog eventjes, voorzitter, aan toevoegen dat we wel een hele hoop plannen hebben lopen op de zuiveringen om energiebesparing door te voeren en daarin stappen te zetten. Daar lopen wel wat meer plannen dan alleen deze.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Egas.

De heer Middendorp: Per interruptie. De struviet?

De voorzitter: De heer Middendorp, u heeft al de vraag gesteld voordat ik u het woord kon geven. De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel. Dan wacht ik wel even tot ik het woord krijg. Struviet, daar gaan we ook heel duidelijk mee aan de slag en daar zijn we ook al mee bezig, moet ik eerlijk zeggen. Maar moeten we kijken van hoe we dat in kunnen passen in alle plannen die er lopen, want we hebben natuurlijk ook maar beperkte capaciteit helaas.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Egas. Ik geef ik het woord aan de heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u, voorzitter. Wat betreft het toezeggen van handhaving heb ik u net gezegd van, we gaan een risicogestuurde aanpak toepassen. Daarvoor gebruiken we de capaciteit die we hebben, plus de extra capaciteit die er voor de gebiedsgerichte aanpak de afgelopen jaren was. Blijkt dat in de loop der tijd onvoldoende effect te hebben, in combinatie met wat binnen de afdeling toezicht en handhaving, waarvoor de dijkgraaf bestuurlijk verantwoordelijk is, de prioriteit ook echt op glastuinbouw gelegd wordt. Het kan nog tot interne verschuivingen leiden. Mocht dat ook onvoldoende zijn om resultaten te halen, dan zullen we met een voorstel naar u toekomen om de capaciteit uit te breiden. Het is nu geen onderdeel van de begroting. Vooralsnog gaan we ervan uit dat we binnen de huidige capaciteit de schep er bovenop kunnen doen, waarbij we sowieso, wat ik u net al zei, de gebiedsgerichte aanpak omzetten in een risicogestuurde aanpak, waarbij we vaker langskomen op bedrijven waarvan we denken dat daar, op basis van de historie, een grotere kans is dat daar iets verbeterd moet worden. Dan heeft u iets gezegd over de rivierkreeft. U heeft daar een brief over ontvangen. Die kunnen we ook later in de commissie nog bespreken. Maar ik wil wel opmerken dat de zoektocht naar nieuwe vangmiddelen niet zozeer is omdat er getwijfeld werd aan de effectiviteit van de traditionele vangmiddelen, maar de traditionele vangmiddelen zijn ook erg effectief in het vangen van beesten die we willen laten zwemmen. Het ontwikkelen van nieuwe vangmiddelen is er juist voor bedoeld dat we minder ongewenste bijvangsten hebben. In elk geval één en waarschijnlijk twee van de geteste prototypes lijken daar goede kans op te geven, waarmee we wel kreeften kunnen vangen en de vissen kunnen laten zwemmen. Dat is wat we ook in de pilot, volgend jaar, verder zullen uitvoeren. Voor het grootscheepser inzetten hebben wij ook de verantwoordelijkheid van LNV nodig, maar daar komen we later ongetwijfeld verder op terug.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Vissers. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Zoals gezegd hebben wij het afgelopen jaar heel veel gedaan. We gaan het komend jaar ook weer meer uitvoeren op het gebied van klimaatadaptatie. U krijgt in januari het uitvoeringsplan van de overige 1,4 procent, die we hier in dit gebied klimaatbestendig willen maken volgens de normen. We doen nog steeds heel veel samen met andere partijen. De essentie van samenwerken is ook

elkaar successen gunnen. Maar we zullen in het komend jaar, in 2023, wat meer inzetten op communicatie en ook expliciet, als er wat opgeleverd wordt, de heer Middendorp daarvoor uitnodigen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. Dan tenslotte de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb een aantal hele interessante statements gehoord. Die laat ik voor rekening van de sprekers. De heer Middendorp heeft nog een vraag gesteld over communicatie met betrekking tot verschillende tarieven. Dat sluit ook een beetje aan bij de opmerking die de heer Schouffoer daarover maakte. We zullen natuurlijk in de communicatie aandacht besteden dat de tariefstijging veroorzaakt wordt, zoals hij bij de burger op de mat valt, door de stijging in de energiekosten. Dat die, wat dit bestuur betreft, een tijdelijk karakter heeft. Dat betekent dat hij mee aanhaakt met eventueel als de tarieven teruglopen.

De heer Middendorp: Voorzitter, ter verduidelijking.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Het gaat ons in deze vraag vooral om de verschillen met de buurwaterschappen, aan de overkant van de straat-effect, wat 150 euro wordt gerekend in plaats van 300.

De heer Ouwendijk: Daar zullen we ook aandacht aan besteden, dat er lokale verschillen zijn tussen waterschappen. Ook tussen de waterschappen waar wij aan grenzen. Dat kan ook in een enkel geval de buurman in de straat zijn, als hij toevallig in een ander waterschap woont. Bijvoorbeeld, Wassenaar, Zoetermeer, Rotterdam. U kent ze wel, die plaatsen. We zullen dat zoveel als mogelijk proberen. Wat er misschien ook nog wel bij hoort, is dat de tarieven gaan bij Delfland flink omhoog in 2023, maar ook bij de burens gebeurt er wat. Dat was hem, mijnheer de voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ouwendijk. Dan zijn we hiermee aan het einde van de tweede termijn. Ik wil aan de VV-leden vragen, is er nog behoefte aan een derde termijn? Ik had de indruk van niet, omdat de inbreng in de tweede termijn al kort was. Die constatering is dan juist. Dan wil ik eerst vragen aan mevrouw Zandstra of zij, gehoord hebbend de reactie van alle VV-leden, of van de diverse fracties, het initiatiefvoorstel wil handhaven of wil terugtrekken? Als ze het wil handhaven, dan gaan we het nu in stemming brengen.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik wil het heel graag in stemming brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we dat nu doen. Misschien kan even de tekst van het voorgestelde besluit op het scherm komen. Ik heb het hier in ieder geval ... Het heeft betrekking op de verordening kwijscheldingsregeling Delfland 2023. Het besluit is om de verordening, zoals bijgevoegd is, vast te stellen. Ik heb wel begrepen dat er misschien voor een artikel nog even gecheckt moet worden dat het juridisch allemaal klopt. Maar de essentie van de verordening is natuurlijk duidelijk, dat het gaat om de kwijschelding verder uitgebreid wordt. Dat wil ik graag in stemming brengen. Mag ik de leden die voor dit besluit zijn dat kenbaar maken door nu hun hand op te steken. Even kijken. Dank u wel. Mag ik dan nu de leden vragen die tegen dit initiatiefvoorstel zijn dat kenbaar maken. Dan denk ik dat het ... Dank u wel. Dan concludeer ik dat het initiatiefvoorstel verworpen is. 10 stemmen zijn voor, 20 stemmen zijn tegen. Voor gestemd hebben leden van de PvdA, Partij voor de Dieren, Natuur, Water Natuurlijk met uitzondering van de heer Vissers, even kijken en CU-SGP. Dank u wel. Dan gaan wij nu door naar de besluitvorming over de begroting. Even kijken, ik zal hem er weer even ... Misschien kan die nu weer ... Wat zegt u? Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, u gaat door naar de begroting. Volgens mij klopt dat, omdat het amendement eigenlijk overbodig is geworden doordat het initiatiefvoorstel is verworpen. Maar het lijkt me wel goed om dat in het verslag op te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is een terechte aanvulling. Het amendement wat u voorstelde, is daarbij ingetrokken. Dan ga ik inderdaad nu door naar de begroting. Aan u wordt gevraagd om de Programmabegroting voor 2023, zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen, kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2027 en dan, ik ga ze niet allemaal een voor een oplezen, maar een aantal investeringsplannen voor verzamelkredieten vast te stellen en een aantal specifieke investeringsplannen en kredieten vast te stellen, zoals u in de stukken kunt vinden. Kunnen wij dit besluit nemen bij acclamatie? Ja? Dan is daarmee de begroting vastgesteld. Dank u wel.

B.03 Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2023

De voorzitter: Belangrijk punt, uit deze begroting vloeien voort de twee verordeningen voor de diverse heffingen. De watersysteemheffing en de zuiverings- en de verontreinigingsheffing. Eerst de heffing voor het watersysteem. Kunnen we die bij acclamatie nu vaststellen? Ja? Is dat gebeurd. Dan gaan we nu door naar, als u nog even een minuut blijft, dan kunt ook nog ... Dan hebben we tenslotte de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Deze verordening, kunnen we die ook bij acclamatie vaststellen? Dat zie ik ook. Dank u wel.

H Hamerstukken

H.02 Peilbesluiten Cluster 2022

De voorzitter: Dan komen wij nu bij de hamerstukken. Het eerste hamerstuk was de Peilbesluiten. Er waren twee fracties die een stemverklaring daarbij wilden afleggen.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: Dat was onder andere de ChristenUnie-SGP, maar dat is dan.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: Pardon.

De heer Jansen: Mag ik nog een stemverklaring, ook namens de ChristenUnie ...

De voorzitter: Dan vullen we het op die manier in. Maar dan geef ik toch eerst mevrouw Jenniskens, mevrouw Wijbenga het woord voor de stemverklaring, peilbesluiten.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk is tevreden over het aanhouden van het peilbesluit in de Schiezone. Over dit peilbesluit is in de commissie uitvoerig gesproken, dankzij de inspreker, mevrouw Deurloo-de Hoog. Het is prima dat er nu voor deze specifieke locatie een passende oplossing wordt gevonden. Maar Water Natuurlijk wil graag naast de drie punten van ambtshalve correctie, ruimtelijke ontwikkelingen en herziening van het peilgebied ook aandacht vragen voor een vierde punt, namelijk klimaatadaptatie en natuurbescherming. Veel van onze opgaven worden complexer, met andere woorden, vragen om een meer integrale aanpak. Het is jammer dat het kabinet nu ingrijpt met hogere

waterpeilen vanwege de CO2-emissies uit het Veenweidepakket. Zoals de heer Schouffoer en mevrouw Jonker al memoreerden, is dit toch echt een taak voor het waterschap. Als wij niet proactief zijn, dan nemen andere overheden het over. Dat zouden we niet moeten willen. Ook bij het baggerbeleid bleek dat meerdere opgaven vragen om een sterke integrale aanpak. We zien dat ook graag bij het beleid ten aanzien van de peilbesluiten. Ons pleidooi is voor proactiviteit, integraler en daarmee ook toekomstgerichter.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga, voor de duidelijkheid, het peilbesluit van de Schiezone is uit dit besluit gehaald, want dat zal later bestuurlijk terugkomen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank ...

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Voorzitter, mag ik ...

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Mag ik even ter interruptie? De heer Hofman is niet aanwezig. Een stemverklaring, volgens mij procedureel kan dat dan nog wel. Hij zal misschien algemeen in zijn woorden wat mee kunnen nemen, maar ik neem aan dat dat niet kan als echt een stemverklaring van de ChristenUnie.

De voorzitter: Ik ben zo vrij om even de interruptie van de heer Jansen te interpreteren als dat het CDA graag een stemverklaring wil afleggen.

De heer Jansen: Exact.

De voorzitter: Wellicht zijn er ook overeenkomsten van de stemverklaring die wellicht de heer Hofman had willen inbrengen. Dat zullen we later van mijnheer Hofman wel horen. Maar ik geef nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dat is correct, voorzitter. Het is een stemverklaring van het CDA, niet van de ChristenUnie, waarbij ik wel inderdaad een aantal onderwerpen die de ChristenUnie mij heeft aangedragen mee wil nemen. Dan weet u ook waar u aan toe bent.

De voorzitter: Het blijft wel een korte stemverklaring van waarom u voor of tegen bent. We gaan het niet bespreken.

De heer Jansen: U weet hoe het CDA er altijd inzit en dat ...

De voorzitter: Daarom corrigeer ik graag preventief.

De heer Jansen: Heel kort. Ik zal het kort houden, voorzitter. Wij kunnen instemmen met het peilbesluit. Dank u wel. Nee, wij kunnen instemmen met het peilbesluit. Dit zijn voornamelijk ambtshalve correcties. Wij vinden wel dat het belangrijk is om, inderdaad, wat mijn college van Water Natuurlijk ook al aangaf, dat je met je peilbesluiten ook moet kijken naar, hoe kun je zorgen dat de uitstoot van stikstof, met name CO2, zoveel mogelijk beperkt kan worden. Dat het een taak is van het waterschap en niet van de landelijke overheid.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Jansen.

De heer Jansen: Was dit kort genoeg?

De voorzitter: Complimenten. Dan gaan we nu over tot stemming. Ik ga het gevraagde besluit niet helemaal oplezen, maar het is een hele cluster van peilbesluiten die u bij de documenten gezien heeft. Ik wilde u vragen of we dit bij acclamatie kunnen vaststellen. Dank u wel. Dan is dat ook gebeurd. Dan komen we nu ... Zijn we bijna aan het einde van de vergadering, maar we hebben natuurlijk een motie vreemd aan de orde van de agenda. Ik geef graag het woord aan mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik sta nu voor het eerst van mijn leven achter dit kathedraal. Ik zal graag gebruik maken van de gelegenheid om het woord te voeren. Grondstoffen uit rioolwater krijgen nog te vaak de stempel afval. Een artikel op Waterforum van 8 november 2022. Waterschappen mogen voortaan de grondstof struviet, die ze terugwinnen uit rioolwater, leveren aan kunstmestfabrikanten. Dat is goed nieuws en een doorbraak, vinden de waterschappen. Enorme potentie. Het woord struviet is net al gevallen hoor. Dat heeft Hans Middendorp, onze fractievoorzitter, en mijnheer Egas, de hoogheemraad, al gemeld. Alleen wij willen toch de motie indienen, omdat wij de antwoorden, zoals cellulose, er moet een afzetmarkt zijn, de wereld ontwikkelt zich, we nemen dat mee en fosfaat vervangen we door terugwinning struviet, vinden wij nog iets te abstract. Vandaar dat we de motie in willen dienen. Ik heb hem erbij gepakt. Hij is voldoende ondertekend. Hij is ondertekend door de drie leden van de Algemene Waterschapspartij Delfland, Annemiek Jenniskens namens Water Natuurlijk, Sjoerd Fekkes namens 50PLUS en Maarten Jansen namens het CDA.

De heer Van Kretschmar: Even bij interruptie. Ik zag dat mijn naam er ook onder stond, maar dat is abusievelijk.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel. Mijn naam moet u voorlopig even schrappen.

De voorzitter: Ik kan u verzekeren, ik heb hier de ingediende ... Uw naam is doorgeschrapt. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Grondstoffen circulair. Zuiveringen worden eens in de veertig jaar vervangen. Dit is een once in a lifetime kans. Zoals ik net al zei, Waterforum heeft op 8 november dat artikel gepubliceerd. De Unie van Waterschappen staat achter het hergebruik van grondstoffen. Mede daarom hebben we samen met Water Natuurlijk, 50PLUS, CDA en onszelf natuurlijk een motie opgesteld. Dit is een oproep om voortvarend aan de slag te gaan en niet te wachten totdat er een vaste afzetmarkt is. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Ik heb hier de motie gekregen. Het verzoek aan het college is de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht optimaal te benutten door circulariteit en terugwinning van grondstoffen als uitgangspunt vast te leggen. Ten tweede, in het ontwerp van DGL een overzicht te geven van de mogelijkheden tot terugwinning van grondstoffen, met daarbij aangegeven kosten, opbrengsten en relatie terugwinning grondstoffen en opwekking van energie. Tenslotte, voorafgaand aan de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 aan de VV van Delfland een concrete analyse aan te bieden hoe de uitgangspunten circulariteit en terugwinning van grondstoffen bij de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht worden toegepast. Welke fracties willen hier het woord over voeren? Gaan we een rondje doen, dan begin ik nu een keer bij mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Dank voor het toesturen. Heel tijdig toesturen ook van de motie. We hebben het binnen onze fractie besproken en wij vonden deze motie eigenlijk overbodig. Net ook gehoord van de portefeuillehouder, de heer Egas, dat eind 2023, begin 2024 gekeken wordt naar de mogelijkheden wat we juist gaan doen bij de nieuwbouw van De Groote Lucht. Wij denken dat het te vroeg komt om dit al mee te nemen voor de verkiezingen van 2023. Vandaar dat wij de motie niet kunnen steunen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog wel een vraag ook aan de indieners, mede ook gelet op de reactie van het college, met name over het tweede dictum. Ik begreep tussen de regels door dat het ook niet uitvoerbaar is om dit voor de verkiezingen op te leveren. Ik was wel even benieuwd of de indieners het hele dictum in stand houden, ook gelet op de eerdere reactie van het college. Verder sluit ik me aan bij mevrouw Dijkshoorn. Gelet op de toezegging die al gedaan is, lijkt me dat voor nu voldoende en ook qua tijdigheid. Mede daarom ook mijn vraag over het tweede dictum.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar de heer Jansen. Wilt u nog ...

De heer Jansen: Ja, heel kort. Het CDA vindt het belangrijk inderdaad dat Delfland zo snel mogelijk circulair wordt. Er is inderdaad een grote kans nu, doet zich voor bij de nieuwbouw van De Groote Lucht, om inderdaad cellulose, struviet, maar ook vooral water terug te winnen. Daarom hebben wij deze motie ondersteund.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik vind het een sympathieke gedachte, maar ik vind dat het echt gewoon in het project moet worden bekeken wat er mogelijk is en wat er alsdan mogelijk is.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Wij vinden het ook heel erg belangrijk dat zoveel mogelijk zogenaamd afval grondstof wordt. Daarom ondersteunen wij deze motie. We moeten dat echt zo ambitieus mogelijk aanpakken. Eigenlijk niet alleen bij De Groote Lucht, maar bij alles. Maar nu gaat het even over De Groote Lucht. Dan moet het daar zeker gebeuren.

De heer Schouffoer: Voorzitter, er is wel een verschil tussen ambitieus ...

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel. Het is wel een groot verschil tussen zo ambitieus mogelijk en nu al voorschrijven welke stoffen er uit het water moeten worden gehaald, per motie. Daar zit voor mij de pijn in deze motie, die ik niet zal ondersteunen.

De voorzitter: Ik geef het woord aan ... Mevrouw Jenniskens, uw inbreng had u beëindigd. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het op zich een goede motie, hoewel je je kunt afvragen of we dit al niet doen. Ik ken de heer Middendorp als een vasthoudend man. Inderdaad is het zo dat hij ook bij de formatie hier al over gesproken heeft. In die zin kan ik dat goed volgen. Wij zien De Groote Lucht

als de grote kans om ook deze ambities in te vullen. We zijn het er overigens over eens dat je het breder moet zien dan de grondstoffen die hier genoemd zijn. Wat wij ook heel belangrijk vinden, is de relatie tussen aan de ene kant circulariteit en aan de andere kant energieneutraliteit en klimaatneutraliteit. Want je kunt niet het ene doen zonder effect te hebben op het ander. Dat moet heel goed worden afgewogen. Want wij staan er niet voor dat terugwinning van grondstoffen het heilige doel wordt voor iedere zuivering die we gaan bouwen. Dat moet wel in een realistisch verband bekeken worden. Waar wij ook moeite mee hebben, is de datum van 15 maart, want we weten allemaal dat de studie voor De Groote Lucht ... Dat dit thema daar pas eind 2023 echt goed in beeld gebracht kan worden. We willen ook daarom graag daarop wachten om dan als VV een besluit te kunnen nemen. Wij verwachten overigens wel dat er ook echt iets kiezen valt. Wat ons betreft moet dat een studie zijn waarin de verschillende mogelijkheden zijn afgewogen en waarbij ook de VV de keuze wordt gelaten om, laten we maar zeggen, als de investeringen met 2 miljoen toenemen door bepaalde terugwinningsmethodieken, dan moeten we daar als VV ja of nee tegen kunnen zeggen. Dat verwacht ik er wel van. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Het feit dat wij de motie ondertekend hebben, spreekt voor zich.

De voorzitter: Ik geef u toch de gelegenheid. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, wij zullen de motie steunen.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Eindelijk. Ik heb er drieënhalve uur op moeten wachten om iets te zeggen. Maar goed. Dat komt helemaal goed. Voorzitter, ook al staat onze naam er niet onder, dat heeft ook een paar redenen, zullen we deze uiteraard steunen, omdat wij zijn natuurlijk helemaal doordrongen van het feit dat we gewoon circulair moeten worden. We hebben wel een aantal opmerkingen waarom wij eigenlijk het niet hebben ondertekend. Dat ligt eigenlijk in het verlengde van wat eerdere mensen al hebben gezegd, is dat het oproept om een strategie te bedenken voor De Groote Lucht. Dat op 15 maart, waar je vragen bij kan stellen of we dat gaan halen. Maar het is volgens mij ook gewoon in principe afgesproken in het ontwerpproces om dit mee te nemen. Ik weet niet zeker of deze motie überhaupt daarbij iets toevoegt. Wat we ook jammer vinden, dat het niet gaat over het hele plaatje, over alle zuiveringen. Dat je daar een strategie kan bedenken. Maar goed, misschien is dit een eerste stap. Wij zullen wel voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Simon. Dan geef ik nu de heer Egas de gelegenheid voor een reactie vanuit het dagelijks bestuur.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik heb daarnet al aangegeven dat wij inderdaad ons best doen om zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en dat we dat meenemen. Ik heb ook aangegeven dat we dat meenemen specifiek voor De Groote Lucht in de verdere ontwerpen die we gaan maken. Wij zijn echt in maart niet zover dat we een ontwerp hebben liggen voor De Groote Lucht. De oproep is heel mooi om dat voor de verkiezingen te doen, maar is gewoon niet realiseerbaar voor de organisatie die er staat. Daarom zal ik dat ook zeker afraden om dat te ondersteunen. Verder wil ik wel graag aangeven dat in het overwegende staat dat wij via HVC deelnemer zijn in de energie- en grondstoffenfabriek. Maar dat is niet juist. Delfland is zelf deelnemer in de energie- en grondstoffenfabriek. Maar nogmaals, wij streven echt zoveel mogelijk naar terugwinning van grondstoffen. Dat nemen we mee met al onze zuiveringen, als dat op dat moment van

toepassing is, maar zeer zeker bij de ontwerpen van De Groote Lucht. Dan nog eventjes op de opmerking van fosfaat vervangen door struviet. Wij willen struviet op dit moment ... Daar zijn we met een onderzoek bezig, maar dat doen we ook bij meerdere waterschappen bij de GR Slib om te kijken om dat terug te winnen als tussenstap, om toch uiteindelijk fosfaat uit het as terug te gaan winnen, omdat dat het hoogste rendement oplevert. Voor zover mijn reactie, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Egas. Als ik alle inbreng hoor, dan heb ik het idee dat heel veel fracties ondersteunen de intenties die uit de motie spreken, maar dat het pijnpunt zit bij het derde verzoek aan het college met de datum van 15 maart. Ik zou eigenlijk aan mevrouw Jans willen vragen hoe zij er tegenaan kijkt om het derde gedachtestreepje te verwijderen uit het dictum, want dat zou best van invloed kunnen zijn op de manier waarop tegen deze motie aangekeken wordt. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel collega VV-leden voor de mooie woorden die u gesproken heeft. Dank u wel ook voor de steun door PvdA en Partij voor de Dieren. Dank u wel, hoogheemraad Egas, de heer Egas. U zegt, we doen ons best. We nemen het mee in de verdere ontwerpen van De Groote Lucht. Fosfaat is een tussenstap. Sorry, struviet is een tussenstap. Via HVC, wat daar in de overwegingen staat, is niet juist. Gelukkig zijn de overwegingen geen onderdeel van de besluitvorming. De concrete verzoeken zijn in drie bullets weergegeven. Daarbij geef ik ook aan dat in de overwegingen is gesproken over een aantal specifiek terug te winnen grondstoffen. Dat zijn overwegingen. De techniek en hoe en wat en welke grondstoffen en wanneer dat ... Dat is geen onderdeel van de besluitvorming. Daar zijn alle vrijheden aan de organisatie van het hoogheemraad Delfland om daar de beste voorstellen voor te doen. We hebben gemeend, wij menen nu nog steeds, dat bullet drie, dat we die handhaven, juist ook omdat het onderdeel wordt van het komende Bestuursakkoord. Natuurlijk is het zo dat de organisatie niet voldoende tijd heeft en ook niet voldoende capaciteit om dat heel concreet uit te werken. Zo gaat dat met bouwprojecten. Je krijgt een ontwerp en dat wordt doorontworpen en dan krijg je een ... Uiteindelijk landt dat in een definitief ontwerp. Ongetwijfeld zal het niet heel concreet uitgewerkt zijn, wel in grote lijnen. Daar gaat het ons om. De grote lijnen staan dan op papier en worden meegenomen in de gesprekken. Als antwoord op voorzitter, dijkgraaf, wij handhaven bullet nummer 3.

De heer Van Kretschmar: Toch even als ...

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Jans, ik heb u gehoord, maar ik heb toch nog niet helemaal goed begrepen waarom die datum zo heilig is. Want stel u heeft op 15 maart ... Als u daaraan vasthoudt, dan krijgt een globaal verhaal, want we weten nu al dat dat voor De Groote Lucht dan nog niet gereed is. Wat gaat u daar dan mee doen? Dan zegt u, dan wordt dat onderdeel van het bestuursakkoord of de coalitie. Maar als ik iedereen hier beluister, we weten natuurlijk niet hoe de wereld eruit ziet als het 15 maart is, maar dan hoort eigenlijk dat alle partijen het erover eens zijn dat we dit moeten doen. Het zal in de coalitieonderhandelingen ook helemaal niet een punt zijn voor de een of de andere partij om dat binnen te halen, want iedereen wil dit. Het verband tussen wat u vraagt en die 15 maart, dat ontgaat mij. Sterker nog, ik wil het u afraden, omdat u kwalitatief een vaag verhaal krijgt. Wat schieten we daarmee op? Daar gaan we de organisatie mee belasten. We weten allemaal dat dat komt. Ik denk dat we met name moeten inzetten op hoe wij dan vinden dat dat verhaal van die Groote Lucht eruit moet zien. Dat daar wat te kiezen valt. Dat daar verschillende scenario's zijn uitgewerkt. Dat de relatie met de energieopwekking helder is. Ik denk dat we daar veel meer aan hebben dan een globaal verhaal op 15 maart.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Geachte heer Van Kretschmar, dank u wel voor uw reactie. Wij hechten aan de datum 15 maart, omdat dat de datum van de verkiezingen is. Vanaf dat moment de zetels in de VV bekend zijn en toegewezen worden. Wij willen op deze manier bewerkstelligen dat dit onderwerp ook in het nieuwe Bestuursakkoord behandeld wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Dan ga ik toch even snel het rijtje langs of er nog andere fracties zijn die willen reageren in tweede termijn. Mevrouw Dijkshoorn, geen behoefte. De heer De Klerk, ook geen behoefte. De heer Jansen ook niet. De heer Schouffoer. Mevrouw Jenniskens, ook niet. De heer Van Kretschmar, ik neem aan met uw ... De heer Fekkes zie ik ook nee schudden. Mevrouw Zandstra ook niet. De heer Simon. Dan de heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor heel goed wat u allemaal zegt, maar het is echt voor de organisatie, als u een concrete analyse wil hebben van de mogelijkheden, de onmogelijkheden en wat het kost en wat er voor meer- en minderopbrengsten aanzitten, is dat gewoon niet realiseerbaar voor de organisatie om dat op 15 maart 2023 gerealiseerd te hebben. Tenzij u de oproep doet dat we al het andere werk laten liggen en ons hierop gaan focussen, maar ik denk niet dat dat een belangrijke oproep moet zijn.

De voorzitter: Ik zie een interruptie bij de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik wil een verzoek doen aan de AWP om die laatste bullit te schrappen. Dan krijgen jullie precies wat jullie willen. Wat is daar dan het probleem mee? Dank u wel.

De heer ...: Ik weet niet of het toegestaan is ...

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Geachte heer Schouffoer, dank u wel voor uw opmerking. Wij handhaven bullit nummer 3.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik wil even graag een schorsing van vijf minuten. Kan dat?

De voorzitter: Dan schors ik de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, de schorsing van vijf minuten was ruim bemeten. Ik zou u graag willen verleiden om de vergadering weer te kunnen hervatten, zodat we inderdaad ook straks de lunch nog kunnen gebruiken. Precies. Even kijken, ik wil graag mevrouw Jans het woord geven, omdat ik begrijp dat de motie is aangepast. Mevrouw Jans.

De heer De Klerk: Volgens mij is het volgens het reglement van orde dat diegene die de schorsing aanvraagt het woord krijgt als de schorsing is afgelopen. Toch?

De heer Jansen: Ik wil graag het woord aan mevrouw Jans geven.

De voorzitter: Dat doe ik wel. Ik begrijp dat u geen behoefte heeft om op dit moment verder te reageren. Daar was ik dan iets te voorbarig in. Ik denk dat alle VV-leden met smart zitten te wachten in hoeverre de motie is aangepast. Even kijken, dan ga ik dat ... Mevrouw Jans, vindt u het goed ... Wilt u het toelichten of zal ik het nu oplezen?

Mevrouw Jans: Als u mijn handschrift kunt lezen.

De voorzitter: Dan ga ik ... Ik concludeer dat de eerste twee gedachtestreepjes van het verzoek aan het college niet veranderen. Dat in plaats van het derde, de tekst bij het derde gedachtestreepje ... Dat daar komt te staan, dit in te brengen in de gesprekken na de verkiezingen op 15 maart 2023. Iedereen duidelijk? Het derde gedachtestreepje, dit in te brengen in de gesprekken na de verkiezingen op 15 maart 2023. Dan zou ik ... Is er nog behoefte ...

De heer Jansen: Voorzitter, ik was wel benieuwd naar de reactie van het college op de gewijzigde motie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik ben heel blij met deze aanpassing in de motie. Op deze manier denk ik dat het college hem ook kan omarmen en dat we er graag ons volledig voor in willen zetten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik nog mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Bij het presenteren van de motie hebben we de fracties genoemd die de motie mede ondertekend hebben. We hebben toen de fractie Gebouwd niet genoemd. De fractie Gebouwd heeft nu de motie mede ondertekend.

De voorzitter: Waarvan akte. Dat Bedrijfsgebouwd ook medeondertekenaar is van deze motie. Dan denk ik dat de beraadslagingen over dit onderwerp voltooid zijn. Dan wil ik eigenlijk de motie nu in stemming brengen. Kunnen we, ik probeer even, bij acclamatie deze motie aannemen? Ja? Prima. Dank u.

S Sluiting

De voorzitter: Dan komen wij hierbij aan het einde van deze belangrijke bestuursvergadering. Ik zei al aan het begin van de vergadering, begrotingsvaststelling is een belangrijk resultaat. Velen van u hebben het ook gezegd, maar ik wil ook van mijn kant nog een keer de ambtelijke organisatie geweldig complimenteren met al het voorbereidend werk wat hier in is gaan zitten. Dan sluit ik nu de vergadering en zie ik in ieder geval u allen weer terug bij de VV-vergadering op 22 december. Dan vieren we geen geboorte, maar mijn verjaardag. Dan zal ik wel zorgen dat er weer een versnapering is. Ik sluit de vergadering.